

XXX.

Országos Urbanisztikai Konferencia

Program- és absztraktfüzet

2024.11.14.

Flashback Studio

1033 Budapest, Bogdáni út 1.

A konferencia programja

8.00 - 8.30

8.30 - 9.15

9.15 - 10.15

10.15 - 10.45

10.45 - 12.15

12.15 - 13.15

13.15 - 14.30

14.30 - 15.30

15.30 - 16.00

16.00 - 17.10

17.10 - 18.30

18.30 - 19.00

19.00 - 20.00

Regisztráció & kávé

Köszöntők

Plenáris előadások

Kávészünet

Szekcióelőadások

Ebéd

Plenáris kerekasztal

Szekcióelőadások

Kávészünet

Szekcióelőadások

Szekcióelőadások

Záró plenáris és díjátadó

Sörkóstoló

Plenáris megnyitó

Első blokk
8:30-10:15

Aquincum terem

Moderátor:
Bogdán Gergely

Köszöntők

Teveli-Horváth Dorottya & Szöllőssy Anita
alapítók, Urbavis

Salamin Géza
elnök, Magyar Urbanisztikai Társaság

Plenáris előadások

Karácsony Gergely
főpolgármester, Budapest

Mayer Gábor
területfejlesztési államtitkár, KTM

Erő Zoltán
fővárosi főépítész, Budapest Főváros

Salamin Géza
elnök, Magyar Urbanisztikai Társaság

Pusztai-Nagy Dorottya
szolgáltatásfejlesztési vezető, LIVING

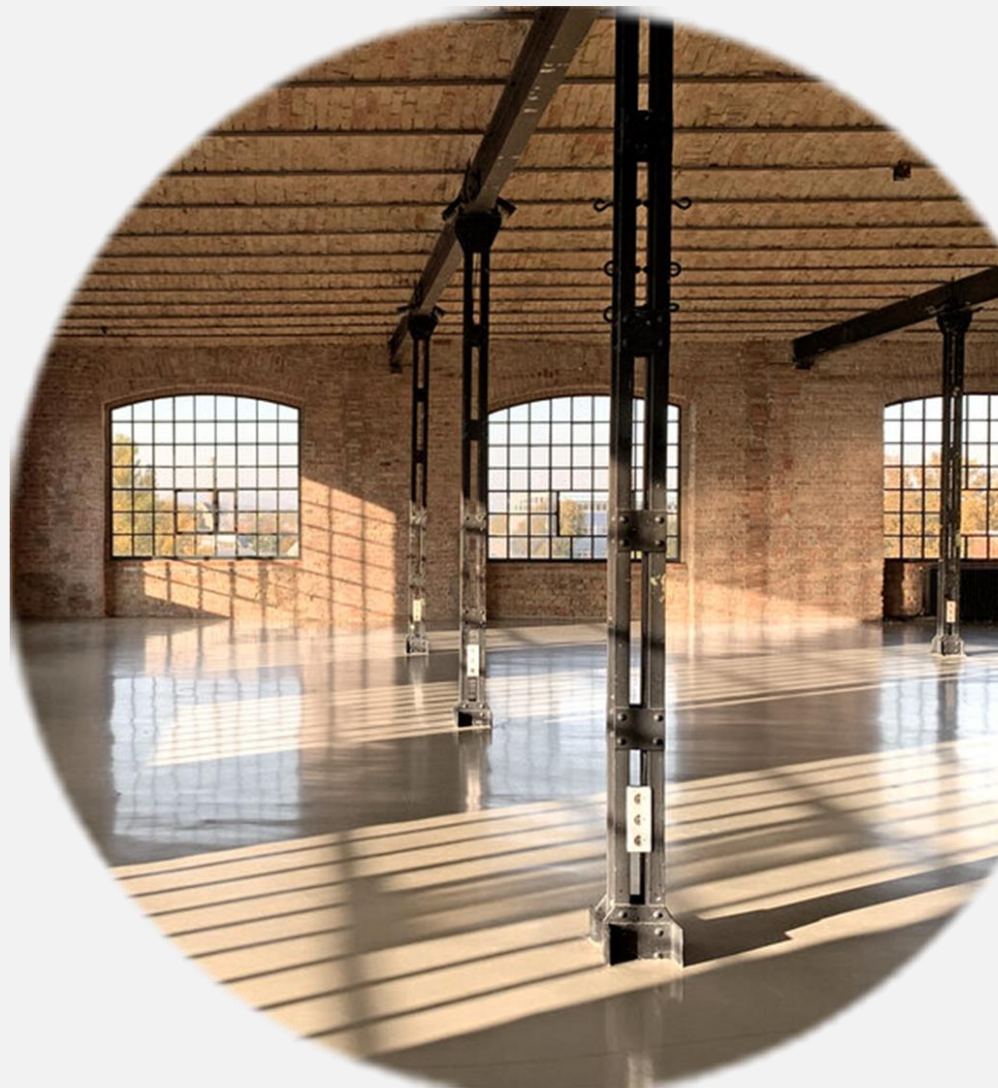
Takács Ágnes
projektfejlesztési vezető, SolServices Kft

Plenáris leírás

A jubileumi, XXX. Országos Urbanisztikai Konferencia első blokkjában először Salamin Géza, a Magyar Urbanisztikai Társaság elnöke, majd ezt követően Teveli-Horváth Dorottya és Szöllőssy Anita, az Urbavis alapítói fogják köszönteni a résztvevőket.

A rövid köszöntéseket követően gondolatébresztő plenáris előadásokat hallgatunk meghívott vendégeinktől, Karácsony Gergely főpolgármestertől, Mayer Gábor államtitkártól, illetve Erő Zoltán fővárosi főépítészről. A délelőtti plenáris blokk második szakaszában Salamin Géza, Pusztai-Nagy Dorottya, illetve Takács Ágnes fognak felszólalni.

Alulhasznosított területek fejlesztésének területi és gazdasági hatásai, ipari örökségvédelem és ingatlanfejlesztés

Második blokk
10:45-12:15

Aquincum terem

Balás Gábor;
Sipos Fanni

Szekció előadások

Nagy Orsolya - Jani-Dán Lilla: Non-profit ingatlanfejlesztés Budapesten? Egy közösségi alapú, barnamezős projektötlet a Ganz-negyedben

Dr. Huszti Zsolt: Ipari parkok etikus térhasználata

Zób Viola - Bódy Pál - Kukorelli Pál: A keszthelyi Reischl Sörház épületegyüttes várostörténeti és városfejlesztési megőrzése és átalakítása

Berki Márton - Márk Bence: A belvárosból a barnaövezet felé? – Az underground rap szubkultúra tagjainak átalakuló térhasználata Budapesten

Kocsány János: Az Óbudai Gázgyár területének rehabilitációja

Kisbali Bence: Egy egykori iparváros rozsdafoltjainak javítása a kommunikáció és a civil részvétel útján

Szekcióleírás

A modern városfejlesztés egyik legnagyobb kihívását jelenti a mára használaton kívüli és az alulhasznosított területek városi szövetbe reintegrálása. Ezeket a területeket a szakirodalom hol szürkemezőként, hol barnamezőként, hol pedig rozsdáövezetként tartja számon. A fogalomrendszer folyamatosan változik, lekövetve az aktuális kor támasztotta kihívásokat, amik egymással párhuzamba állíthatók, azonban az egyes területek eltérő integrációs folyamatokat igényelnek.

Az aktuális városfejlesztési beavatkozásoknak és trendeknek köszönhetően számos terület mára megújult, míg máshol új barnamezők alakulnak ki a gazdasági környezet változásának és a technológiai fejlődésnek köszönhetően. A ciklikus pulzálás az egykori ipari tevékenység megszűnésének eredménye, ami után a visszamaradt épületek az egyes történelmi korszakok múltjába nyújtanak betekintést, élettelenül várva, hogy új funkcióval gazdagodjanak. Térbeli elhelyezkedésük és méretük változó, egybefüggő szövetként és pontszerű, fragmentált zárványokként is megjelenhetnek. Mindeközben a városok egyre több értékes övezetet kebeleznek be, így ezek a jelenleg kihasználatlan területek értékes „aranytartálékul” szolgálhatnak, tehát lehetőségként érdemes tekinteni rájuk mintsem problémaként. Sőt, mi több, bizonyos barnamezők történelmi értékek a városok számára és „megérdemlik a második esélyt” a teljes elbontás helyett. Azonban ez korántsem egyszerű feladat, mivel az egyes területek egyedisége és adottságai miatt az egyik legnagyobb fejlesztési kihívást az jelenti, hogy milyen új funkciókat töltsenek be a jövőben. Hosszú és rögzös út vezet az olyan revitalizációhoz, amely által a terület egyedi karaktere és történelmi értéke is egyaránt megőrizhető a fizikai megújulás mellett.

Az átmeneti hasznosítás mellett az integráció eszköze lehet új ipari funkció, kulturális, közösségi tér vagy lakóterületek és szolgáltatásmixek kialakítása, amelyek alternatívát nyújtanak a városi szétterülés jelenségére. Újrahasznosításuk legnagyobb akadályai közé sorolható – többek között – a gyakran tisztázatlan tulajdonviszony, az igen költséges revitalizáció (főként a műemlékvédelem alatt álló épületek esetében), a rendelkezésre álló források nem megfelelő allokálása vagy az egyszerű forráshiány. Emellett gondot jelent az állami és piaci igények kielégítését csak részben követő, ösztönző és korlátozó feltételrendszer. A sikeres (átmeneti) hasznosítás azonban nem lehetetlen, hiszen nem ritkán ezeket a területeket az úgynevezett kreatív és kulturális köztes hasznosítói körök töltik meg élettel, így érdemes lehet a későbbiekben nagyobb figyelmet fordítani rájuk. Habár dilemmát jelent, hogy az alulról felfelé (bottom up) vagy a fentről lefelé (top down) szerveződő fejlesztési folyamatok kínálják-e az adott városi tér számára a legmegfelelőbb megoldásokat. A szekcióban az alulhasznosított városi területek lehetőségeiről adnak elő változatos megközelítésben előadók, illetve a fenti kérdéseket boncolgatják.

Nagy Orsolya - Jani-Dán Lilla

Non-profit ingatlanfejlesztés Budapesten? Egy közösségi alapú, barnamezős projektötlet a Ganz-negyedben

Az előadás egy budapesti közösségi ingatlanfejlesztő szervezet munkáját, misszióját és egy aktuális projektjét mutatja be; érvelve amellett, hogy miért lenne nagy szükség a non-profit, társadalmi célú ingatlanfejlesztési modell meghonosítására. A 2021-ben négy szervezet együttműködésével alapított Szövetség a Községi Ingatlanfejlesztésért (SZaKI) célja részvételi eszközökkel, közösségi tulajdonú, társadalmi funkciót ellátó tereket fejleszteni, üzemeltetni. A fejlesztési modell részei a jogi és pénzügyi struktúra kidolgozása, a finanszírozási lehetőségek felkutatása, az építészeti-műszaki tervezés, a közösségi fejlesztési folyamat facilitálása, és az előkészítési és kivitelezési folyamatok menedzselése. Az előadás első részében a non-profit ingatlanfejlesztés SZaKI által képviselt modelljét mutatjuk be, a második részében pedig egy konkrét példán illusztráljuk a modell gyakorlati átültetését. A példaként bemutatott, jelenleg előkészítési fázisban járó New European Bauhaus díjas projekt célja a nyolcadik kerületi Ganz-negyed egyik nem hasznosított ingatlanának funkcióváltó felújítása és üzemeltetése. A fővárosi védetség alatt álló épületrészben különböző pénzügyi források kombinálásával társadalmilag hasznos funkciók kapnának helyet megfizethető módon. A projekt a non-profit ingatlanfejlesztés és a barnamezős funkcióváltó beruházás találkozásának példája.

Dr. Huszti Zsolt

Ipari parkok etikus térhasználata

Magyarországon bő kétszáz minősített ipari park van, jó kétfelcsatnyi technológiai park és alig felcsatnyi science park. Az ipari parkok között van jelentős számú olyan, amelyeknek a hasznosítása – jobbára helyi szaktudás hiányában – nem működik vagy soha nem is működött. Vajon hány ipari fejlesztési területtel rendelkező önkormányzatnak vannak koherens és valós elképzelései a helyi gazdaság fejlesztéséről? Hol tartanak ezekhez az elképzelésekhez hozzáigazított települési tervezési dokumentumok?

Számos működő ipari park helyhiánnyal küzd és vagy nem tudja kielégíteni a beruházói igényeket, vagy pedig olyan területeket kénytelen bevonni a fejlesztésekbe zöldmezős beruházásként, amelyek a jövő generációinak érdekét figyelembe véve károsak. Etikusak-e egyáltalán a zöldmezős beruházások, s kifejezhető-e egzakt módon a jövőben okozott kár?

Emellett a beruházói oldalon a vállalkozások sem feltétlenül veszik figyelembe a telepítőtényezőket a helyszínválasztás kapcsán, noha az erősen javasolható volna a saját fenntarthatóságuk érdekében. Viszont így feltehető a kérdés, hogy etikus-e mellőzni a komplex földrajzi tényezőket egy beruházásnál?

Ezen eseteket rendszerben szemlélve látható: országos problémával állunk szemben. Kérdés, hogy hogyan tudjuk felvilágosítani az ipari parkokat birtokló szervezeteket (főképp az önkormányzatokat) és a beruházókat a közös stratégiai gondolkodásra és a nem eseti jellegű etikus (stratégiai) cselekvések elsajátítására?

Zób Viola - Bödy Pál - Kukorelli Pál

A keszthelyi Reischl Sörház épületegyüttes várostörténeti és városfejlesztési megőrzése és átalakítása

A telephely Keszthely Város központjában, a Főtértől 50 méterre, két forgalmas út, a Deák Ferenc és Reischl Imre sarkán helyezkedik el. Mérete 5400 nm. Építési időpontjai a 18.-20. század. Állapota: 80 éve lakatlan, gondozatlan, kifosztott, több romos épületmaradékkal. Átalakítását több városfejlesztési tényező indokolja. A város központi elhelyezése és felújítása lehetővé tenné a keszthelyi belváros társadalmi, gazdasági, kulturális tevékenységének jelentős fejlődését, városi identitásának javítását. Közvetlen szomszédságában van a Ranolder János Katolikus Általános Iskola. Ennek felújítása és bővítése jelenleg folyamatban van. Ez a felújítás a telephely átalakításával kölcsönös szinergikus hatást képezne a belváros minőségi fejlődésére, társadalmi-gazdasági-kulturális folyamatok kialakulására. Jelenleg Keszthely város gazdasági tevékenységei a város külterületein helyezkednek el. Tehát a telephely átalakítása több gazdasági, társadalmi, kulturális tevékenység központi elhelyezését alapozná meg, mely a lakosság életminőségét, közlekedését, életvitelét könnyítené meg.

A telephely átalakítása három alapvető célt kíván megvalósítani: történelmi értékek megőrzését, hasznosítható épületek átalakítását, hasznosítását és gazdasági-társadalmi-életviteli tevékenységek részére egy új, modern, központi épület létrehozását. Az átalakítás első lépése egy átfogó fejlesztési terv elkészítése, mely a három célpont megvalósítását állapítaná meg. Mindhárom célpont részére részletes cselekvési terv készítése lenne a tervezés feladata. A város vezetésével, gazdasági, társadalmi egyesületek részvételével kerülne sor a harmadik cél tervezésére és megvalósítására. Két rendkívül jelentős javaslat alapozná meg a projekt megvalósítását: a pénzügyi források biztosítása helyi, országos, nemzetközi, gazdasági alapokból, valamint a projekt nyilvános ismertetése, marketing stratégiája.

Berki Márton - Márk Bence

A belvárosból a barnaövezet felé? – Az underground rap szubkultúra tagjainak átalakuló térhasználat Budapest

Amíg számos térbeli áthelyeződéssel, kiszorulással kapcsolatos jelenség egyre jobban ismert és dokumentált (pl. a marginalizált lakosság kiszorulása a dzsentrifikáció következtében vagy az ipari funkciók áthelyeződése a posztfordi átmenet és a dezindusztrializációs folyamatok eredményeként), addig más jelenségek hasonló térbeli dinamikái jóval kevésbé feltártak. Ezek közé tartozik a kultúra egyes formáinak bizonyos helyeken történő (jobbára top-down módon irányított, de legalábbis felülről aktívan segített) koncentrálása, s mindeközben más, alulról szerveződő formáinak, részben ugyanezen helyekről történő, direkt vagy indirekt módon megvalósuló kiszorítása is.

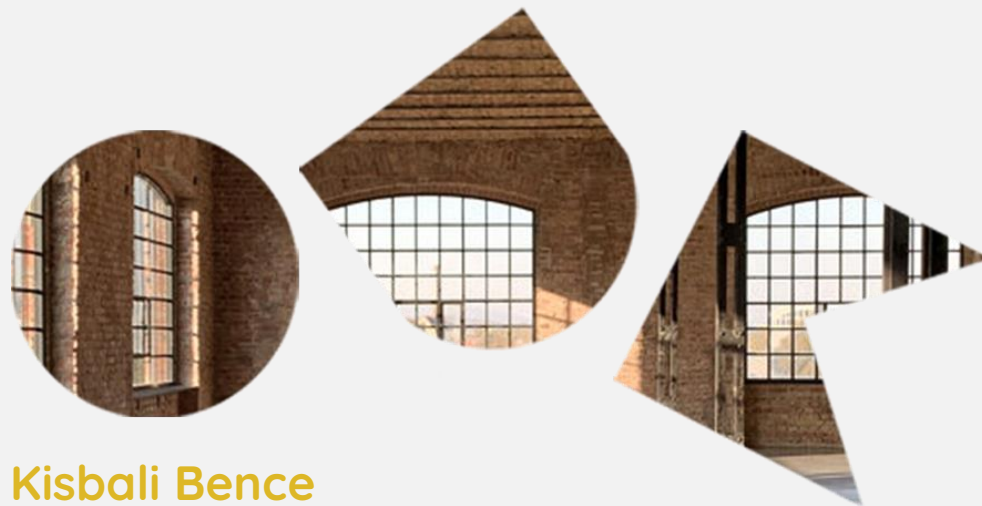
Előadásunkban ez utóbbihoz kapcsolódva azt mutatjuk be, hogy miként alakult át a budapesti underground rap szubkultúra tagjainak térhasználat az 1980-as évek végétől napjainkig. A kérdőíves felmérésre, valamint a fővárosi szcena kiemelt tagjaival és koncertszervezőkkel folytatott mélyinterjúkra támaszkodó vizsgálat rávilágított arra, hogy a korábbi (1990-es és 2000-es évekbeli) időszakra jellemző belvárosiasabb térhasználattal szemben a 2010-es és 2020-as években a szubkultúrához kötődő helyszínek sokkal inkább a főváros külsőbb, átmeneti, főként barnaövezeti zónájában találhatóak. Úgy véljük, hogy ezeknek a térbeli dinamikáknak a feltárása több szempontból is rendkívül fontos: egyrészt azért, hogy a „kultúra” kifejezés alatt ne csupán néhány csoport (jellemzően a középosztálybeliek, a kreatív osztály stb.) kultúráját értsük, hanem más, szubkulturális, sok esetben egyúttal marginalizált közösségek kultúráját is; másrészt pedig azért is, hogy a(z) immár szélesebben értelmezett) kultúra minél több formájának tere lehessen városainkban.

Kocsány János

Az Óbudai Gázgyár területének rehabilitációja

A Graphisoft Parkot a volt Óbudai Gázgyár barnamezős területén hoztuk létre, a rekultivációt követően a felhagyott ipari területet visszaintegráltuk a városi szövetbe. A fejlesztés során külön figyelmet fordítottunk a környezettudatosságra, több mint 60% zöld felületet alakítottunk ki, és az így létrejött parkot kinyitottuk a látogatók számára. A gázgyári műemléképületeket oktatási célra újíttuk fel. Elköteleztettek vagyunk a társadalmi felelősségvállalás mellett, támogatjuk a helyi közösséget.

A Graphisoft Park 1998 óta az innováció és kreativitás központja, és példája annak, hogyan lehet egy évszázaddal korábban létesített üzemi területet XXI. századi funkcióra átalakítani. Célunk, hogy a természet részeként élhető munkakörnyezetet biztosítsunk elsősorban a K+F cégek részére, amely elősegíti a tehetségek vonzását és támogatja az úttörő ötletek megvalósítását. Korszerű, környezettudatos épületek, nyugodt légkör és kommunikációs terek állnak bérelőink rendelkezésére, amelyek együttműködésre ösztönzik a Parkban dolgozó mintegy 5.000 munkatársat és 1.000 diákot. Jövőképünk középpontjában a fenntarthatóság áll. Az energiahatékony technológiák alkalmazásával, környezetbarát közlekedési lehetőségek előmozdításával és a biodiverzitás növelésével törekszünk arra, hogy fenntarthatóbb világot teremtsünk a jövő generációi számára.

Kisbali Bence

Egy egykori iparváros rozsdafoltjainak javítása a kommunikáció és a civil részvétel útján

Salgótarján Nógrád vármegye székhelye, hazánk legvirágzóbb egykori szocialista iparvárosa volt. A város bányászati és nehézipari múltja a mai napig meghatározó, pozitív és negatív oldalról is. Nem csak a nehézipar okozta tájsebek formájában, hanem épített öröksége és a társadalom is magán viseli az egykori rendkívül fényes, de ma már talán legalább annyira terhes múlt nyomát.

Salgótarján számos lehetőséggel és kiváló természeti és földrajzi adottságokkal rendelkező város, ennek ellenére a közvélekedés és a városlakók széles többsége is negatív asszociációval gondol a településre.

Előadásomban azt kívánom részletesen bemutatni, hogyan lehetséges a tartalomgyártás és a civil aktivizmus és lelkesedés eszközével megváltoztatni a sokszor unalmasnak, szürkének, egyhangúnak és romosnak vélt épített örökségről, de egyben az egész városról alkotott képet a városlakók és a távolabbról érkezők szemében egyaránt. Interjúk, ismeretterjesztő tartalmak, rövidfilmek mind az audiovizuális kommunikáció gyakran használt eszközei a versenyszférában, de a közsféra az önkormányzatok talán még kevésbé látják ezeknek az eszközökben rejlő potenciált. A valóságban óriási erő rejtőzik bennük, mert meg lehet változtatni általuk a közvélekedést és egy sikeres, új, vonzó márkát lehet felépíteni, a szürkéből pedig egy új, szerethető színes világot a társadalom számára

Épületenergetikai innovációk, energiaközösségek, klímaváltozás és klímaalkalmazkodás városi környezetben

Második blokk
10:45-12:15

Békásmegyer terem

Sáfián-Farkas Fanni;
Tóth Bálint

Szekció előadások

Szóllóssy Anita: Közöségi energia barnamezőn - a Kazán Közöségi Ház a gyakorlatban

Szebeni Dávid: A települési reziliencia közép-európai példái avagy mit tanulhatunk egy V4 partnerségben?

Matisz Ferenc: Önkormányzati energiavásárlás

Kulcsár Balázs: Települési szélenergia - mérlegre téve

Tóth Bálint: Energetikai felújítások komplexitása a budapesti távfűtött lakótelepeken

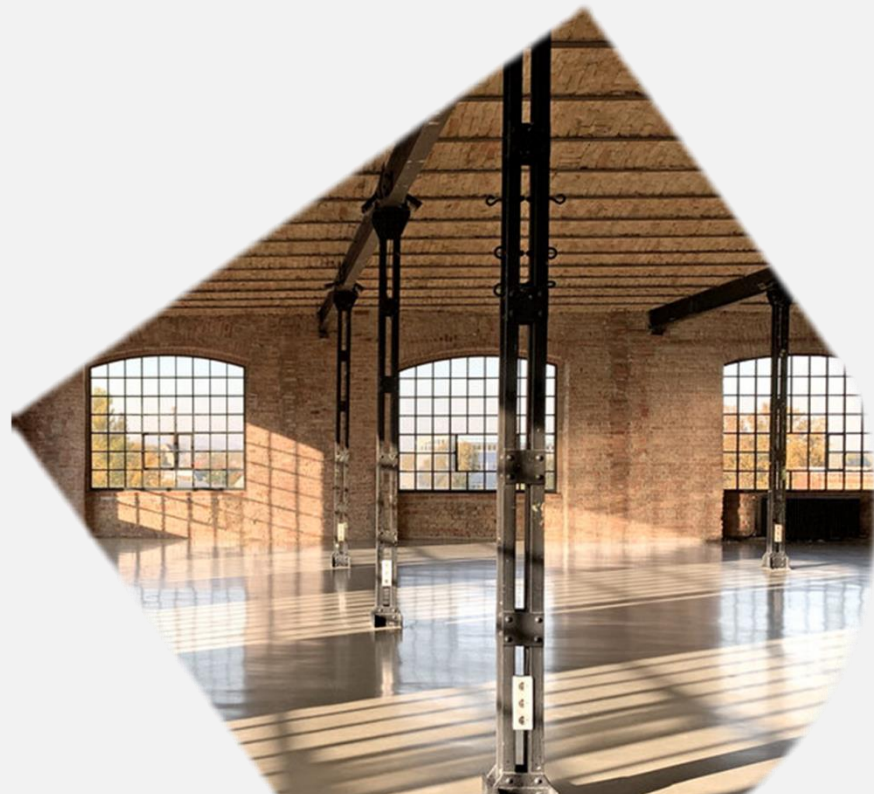
Szkalitsy András: Az energiaszegénység térbeli megjelenése magyarországi nagyvárosi mintaterületek példáján

Szekcióleírás

A szekció a városi terek energetikai kihívásaira és a klímaváltozásra adott lehetséges válaszokra összpontosít. Az előadások központi témája a lakóépületek energetikai korszerűsítése, a városi energiaszegénység, a közöségi energia kezdeményezések, valamint a megújuló energiaforrások városi környezetben való alkalmazása.

Első előadásunk a barnamezős területeken megvalósuló közöségi energiahasználatra fókuszál, hangsúlyozva a helyi közösségek szerepét a fenntarthatóság előmozdításában. Az energiaközösségek létrejötte a települési reziliencia egyik fontos tényezője lehet, a szekció második előadása pedig ehhez kapcsolódóan mutat be további kelet-közép európai jó példákat. Szó lesz továbbá a szélenergia települési környezetben történő felhasználásának lehetőségeiről is, kiemelve a fejlesztési és szabályozási kihívásokat, rávilágítva a szélerőművek megújuló energiapotenciáljára.

Ezt követően a budapesti lakótelepek felújításának komplexitása kerül a középpontba, feltárva, hogy az épületek fizikai sajátosságai hogyan befolyásolják az energiahatékonysági beruházások megvalósulását. A szekció utolsó előadása ugyancsak városi térben vizsgálja az épületek energiahatékonyságának kérdéskörét, kiemelve az energiaszegénység térbeli megjelenésének mintázatait Szegeden.

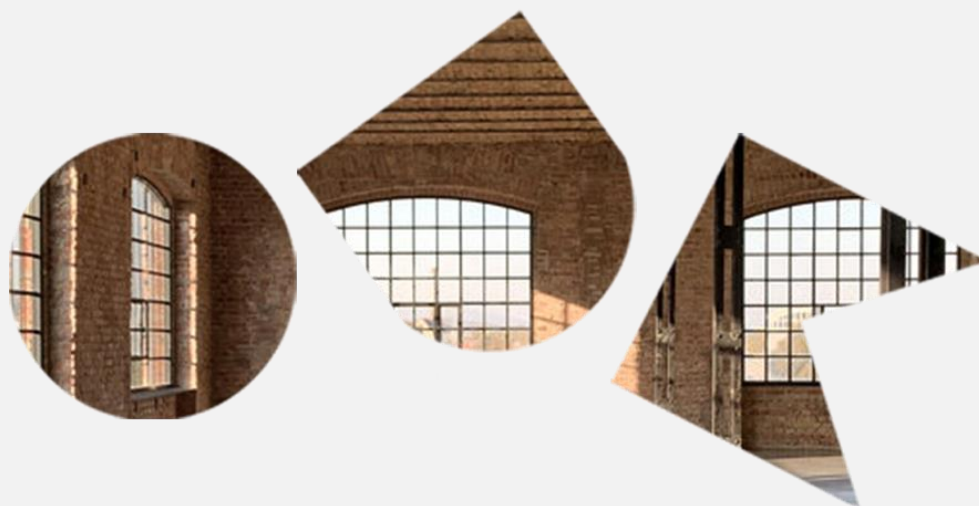
Szőllőssy Anita

Közösségi energia barnamezőn - a Kazán Közöségi Ház a gyakorlatban

A Kazán Közöségi Ház egy épület-szintű közösségi energia kezdeményezés az Orczy úton, a Ganz-telep szélén. Egy közösségi iroda, ami műhelyeknek, irodáknak, egy napközinek és egy szerkesztőségnek is helyet ad, illetve az épületben található a Gólya Szövetkezet is. A 2019-ben vásárolt épületet a szervezetek elkezdtek felújítani, 2021-ben napelemek telepítésébe is belevágtak, és megkezdődött az energiaközösségi szerveződés. A rezsiváltság során nyilvánvalóvá vált, hogy a rossz energiahatékonyságú épület üzemeltetése nagyon költséges, ezért a kezdeményezés fókuszja kiszélesedett, és a teljes épületenergetika átlátása és megértése lett a cél.

Megvalósultak kisebb energetikai fejlesztések, átszervezések, de közösségszervezési része is volt a kezdeményezésnek. A közösségi házban ezek eredményeképpen jelentős gáz megtakarítást sikerült elérni, ami óriási siker, annak ellenére, hogy a jelenlegi változó piaci és szabályozási környezet nagy kihívást jelent az energiaközösség fejlesztésében.

A Kazán Közöségi Ház jó példa arra, hogy hogyan lehetséges egy volt iparterületet kreatív módon hasznosítani, az épületet megőrizni és újra élettel megtölteni.

Szebeni Dávid

A települési reziliencia közép-európai példái avagy mit tanulhatunk egy V4 partnerségben?

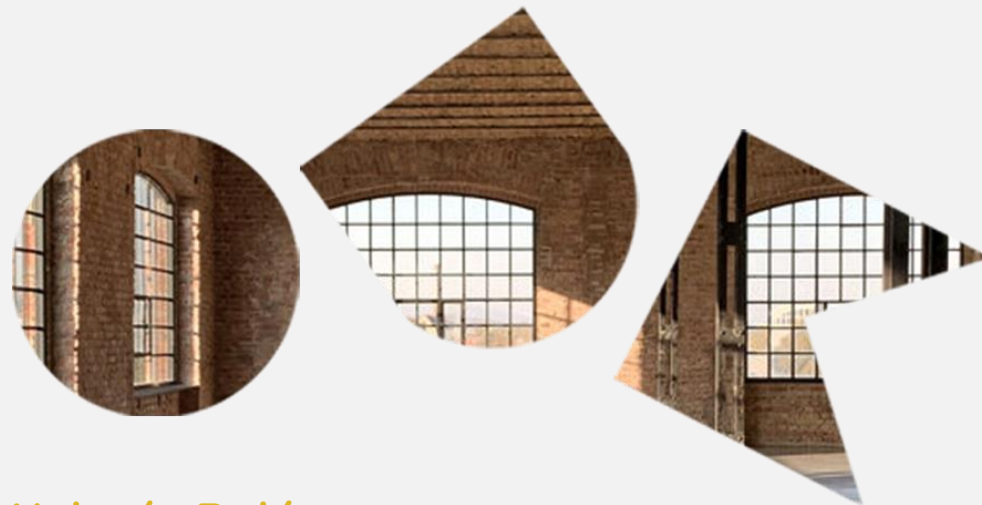
Napjaink sokat használt kifejezése a települések kapcsán a reziliencia. Ebben az előadásban a Településfejlesztési Szövetség CEURES projektjének eredményei alapján a települési reziliencia közép-európai jó példáiból közlünk válogatást, egyúttal bemutatjuk azokat a kulcstémákat, amelyek a következő években véleményünk szerint meghatározzák majd falvaink, városaink életét. Mindemellet megosztunk néhány olyan tapasztalatot, amelyek segítséget jelenthetnek egy nemzetközi konzorciumi projekt megvalósításakor.

Matisz Ferenc

Önkormányzati energiavásárlás

Az előadás célja a piacok dinamikájának, az árak alakulásának és az energiakereskedők árazási módszereinek rövid bemutatása. Emellett feltárja az energiaszerződések és energiaközösségek közötti kapcsolatokat, amelyek hozzájárulnak a lokális energiarendszerek hatékonyságához és a közösségi energiagazdálkodáshoz. Az előadás rávilágít az együttműködés lehetőségeire és egy fenntartható energiaterv megvalósításának kulcselemeire.

Kulcsár Balázs

Települési szélenergia - mérlegre téve

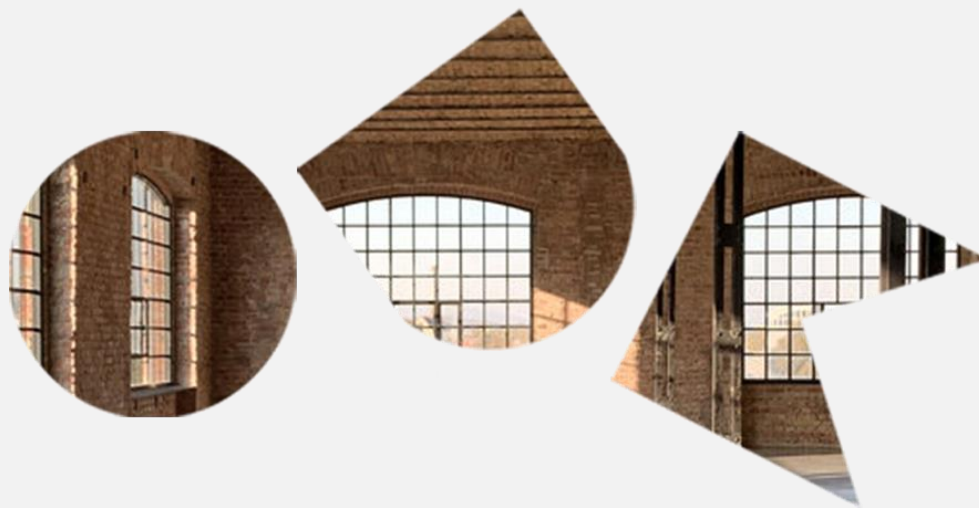
A magyar energiaszabályozás, valamint a hazai energiastratégia nem számol a települési belterületek szélenergia célú hasznosításával, a települési környezetre vonatkozó építési szabályozók pedig erőteljesen korlátozzák az ilyen irányú fejlesztéseket. Az erőműfejlesztők érthető módon a legkedvezőbb szélpotenciállal rendelkező térségekre koncentrálnak, azonban ezek újabb területek beépítését eredményezik, valamint korlátozzák annak jövőbeli hasznosítását. Ugyanakkor a multifunkcionalitás jegyében, a már jelenleg is intenzíven használt települési környezet jelentős megújuló energiapotenciállal rendelkezik. A kutatás a kialakult helyzet vélt vagy valós okait teszi mérlegre, egyben bemutatva milyen potenciál rejlik a szélenergia települési hasznosításában.

Tóth Bálint

Energetikai felújítások komplexitása a budapesti távfűtött lakótelepeken

Kutatásom arra kereste a választ, hogy milyen mintázatok figyelhetők meg az egyes felújítások komplexitásában a budapesti lakótelepi épületekben, valamint, hogy ez milyen mértékben függ össze az épületek fizikai sajátosságaival. A kutatási kérdés megválaszolásához korrelációanalízist végeztem a budapesti távfűtött lakótelepi épületeket vizsgálva. Az adatokat a BKM-FŐTÁV szolgáltatta. Az egyes épületek elhelyezkedését geokódolással azonosítottam be. A módszerrel 51 lakótelepet határoltam le, amelyek szintjén az épületszintű adatok aggregálásra kerültek.

Az adatok felhasználásával ezután korrelációanalízist végeztem, amely az épületekben megvalósult különböző energiahatékonysági beruházások jelenlétére, valamint az épületek fizikai sajátosságaira terjedt ki. A teljes almintát vizsgálva közepesen erős kapcsolat mutatható ki a hőszigetelés, valamint az új nyílászárók megléte között. A vizsgálat során kialakított alminták rávilágítanak bizonyos összefüggésekre, amelyek a teljes mintában kevésbé markánsan jelennek meg. Ezek közül kiemelendő, hogy a 10 emeletnél magasabb épületek dominálta lakótelepeken pozitív közepes kapcsolat mutatható ki a fűtés hőleadónkénti szabályozhatósága, valamint mérhetősége között. Az eredmények továbbá alátámasztják a korábbi kutatások eredményeit, amelyek szerint az alacsonyabb ingatlanpiaci státuszú, soklakásos, „nagy volumenű” lakótelepeken relatíve magasabb az épületek felújítási aránya.

Szkalisity András – Nagy Gyula

Az energiaszegénység térbeli megjelenése magyarországi nagyvárosi mintaterületek példáján

Magyarországon a lakásállomány meglehetősen változatos, magával hordozza az elmúlt évszázad különböző korszakainak a lenyomatát, az egyszerű falusi vályogházaktól a városi polgári „paloták” és szocialista panelházakon át egészen a legmodernebb családi házakig. Az elmúlt években jelentősen javult az ingatlanok komfortfokozata, azonban napjainkra már ez a mutató nem ad valós képet a társadalmi különbségekről. A 2019-ben készült lakhatási jelentés szerint 4 millió magyarországi lakóingatlanból nagyjából 3,5 millió nem felel meg a korszerű műszaki és energetikai szempontoknak.

A magas energiaigényű lakások az elmúlt évek energiaválságának ez a mélyszegénységben élők mellett a hazai alsó- és középosztályt is egyre jobban érinti. Az energiaárak növekedésével új típusú szegregációs folyamatok indulhatnak el, ennek feltárása céljából fontos a hazai lakások energetikai állapotának komplex, területi alapú vizsgálata. A kutatás célja kiválasztott nagyváros(ok) ingatanállományának energetikai feltérképezése, hogy a hagyományos településmorfológiai-funkcionális övezetekhez kapcsolja az energetikai minőség változatosságát, térbeli elkülönülését az energetikai tanúsítványok rendszerének segítségével. A kutatás eredményeképpen megállapítható Szeged példáján, hogy mely városi terület egységek veszélyeztetettek energiaszegénységgel, eredményeim rávilágítanak az „új komfortfokozat” elemek (klimatizáltság, energiahatékonyság) megállapításának szükségességére is.

Regionális központjaink és vidéki térségeink megújulása, regionális egyenlőtlenségek és aktuális tendenciák

Második blokk
10:45-12:15

Csillaghegy terem

Mezei Katalin;
Borbély Mátyás

Szekció előadások

Iváncsics Vera: Nagyvárosi települési tér térszerkezeti változásai Magyarországon a rendszerváltás után

Borbély Mátyás: A településszerkezeti jellemzők hatása a külhoni magyarság 1990 utáni társadalmi pozíciógyengülésére

Mozga Gábor - Péti Márton: A kárpát-medencei külhoni magyar fejlesztési tervdokumentumok gazdaságfejlesztési és nemzetstratégiai üzenetei

Varga-Péterfi Petra - Dr. Péti Márton - Dr. Kucsera Bence: Határon átnyúló mobilitás a Kárpát-medencében

Bánné dr. Gál Boglárka: Agglomerációs települések fejlődése Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében

Tráser Nándor Zoltán: A rövid ellátási láncok földrajzi vizsgálata a Balaton biorégióban az élelmiszertermelés és turizmus szemszögéből

Szekcióleírás

A regionális fejlődési folyamatok a térben differenciáltan mennek végbe, amelynek következtében a nagyvárosokra elsősorban a regionális fejlődés motorjaként, míg a vidéki térségekre annak „hátszágaként” tekintünk.

E folyamatok az utóbbi évtizedekben a globális trendeknek megfelelően a Kárpát-medence országaiban is egyre inkább határokon átívelően alakulnak, amelynek köszönhetően a szomszédos országokban zajló események gyakran Magyarországra is jelentős hatással vannak. A Kárpát-medence regionális folyamatainak alakulásában különleges szerep jut a külhoni magyarságnak, mint a Magyarországhoz és a szomszédos országokhoz egyaránt szorosan kapcsolódó közösségeknek.

Mindezek miatt a Magyar Regionális Tudományi Társaság és a Nemzetstratégiai Kutatóintézet közös szekciója elsősorban Magyarország és a szomszédos országok regionális fejlődési folyamataival foglalkozó előadások számára biztosít terepet, különös tekintettel a város-vidék kapcsolatokra, a határon átívelő jelenségekre, valamint a külhoni magyarság társadalmi-gazdasági jellemzőire.

Iváncsics Vera

Nagyvárosi települési tér térszerkezeti változásai Magyarországon a rendszerváltás után

A mesterséges felszínek növekedése és ezzel párhuzamosan a zöldinfrastruktúra fejlesztése, a városok zöldítése a figyelem homlokterébe került az elmúlt évtizedekben. Amellett, hogy bizonyított a poszt-socialista területen a városok szétterülésének folyamata, a zöldfelületek, illetve azok ökológiai értékének növelése egyre inkább előtérbe kerül, támogatva ezzel a fenntartható, klímabarát környezet megteremtését, természeti örökségünk megóvását, ápolását, a fizikai és mentális egészségünkhöz elengedhetetlen környezeti minőség megteremtését.

A konferencia során bemutatandó munka egy több éves kutatás legfontosabb megállapításait foglalja össze a mesterséges felszínek és zöldinfrastruktúra változására koncentrálva. Módszertanát tekintve tájmetriai és településmorfológiai mutatók elemzésével 19 városi térségben mutatja be az urbanus területek és zöldfelületek együttes, a rendszerváltás után tapasztalt felszínborítási változásait. A kutatás célterülete az összes hazai funkcionális városi térség területe: Békéscsaba, Budapest, Debrecen, Dunaújváros, Győr, Eger, Kaposvár, Kecskemét, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Sopron, Szeged, Székesfehérvár, Szolnok, Szombathely, Tatabánya, Veszprém, Zalaegerszeg.

A kutatási kérdések a következők:

- Hogyan változott a mesterséges felszínek területi kiterjedése és mintázata Magyarországon 19 városrégiójában?
- A mesterséges felszínek és zöldinfrastruktúra változása között milyen összefüggések rajzolódnak ki?

Borbély Mátyás

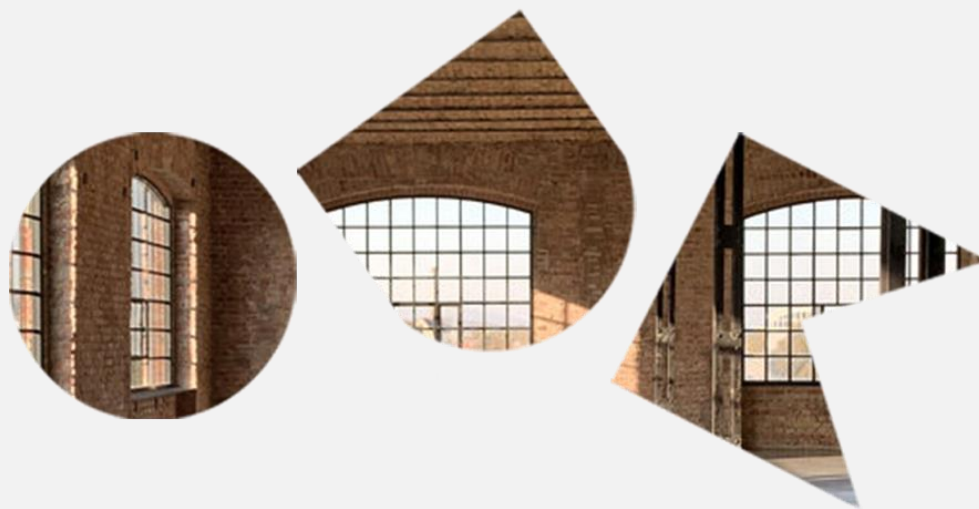
A településszerkezeti jellemzők hatása a külhoni magyarság 1990 utáni társadalmi pozíciógyengülésére

Az első világháborút követően a Magyarországtól elszakított területek mindegyikén megindult a kisebbségi létbe kényszerült magyar közösségek – többségi lakosságokhoz viszonyított – lassú társadalmi pozíciógyengülése. E folyamat során a külhoni magyar közösségek nem csak demográfiai értelemben kerültek egyre kedvezőtlenebb helyzetbe, de a korábban meglévő urbanizációs és iskolázottsági pozícióelőnyük is fokozatos gyengülésbe kezdett. Az államszocializmus időszakának modernizációs folyamatai minden szomszédos országban tovább gyengítették a magyarság társadalmi pozícióját: elsősorban a többségi lakosságok profitáltak mind az urbanizációs folyamatokból, mind pedig a felsőoktatás ekkor beinduló tömegesedéséből. E felsőoktatási expanzió a rendszerváltásokat követően a Kárpát-medence minden országában ugrásszerűen felgyorsult, volumenében azonban jelentős térbeli differenciák mutatkoztak. Kitüntetett terei elsősorban a városi térségek voltak, mint az országos, regionális vagy helyi jelentőségű felsőoktatási intézmények székhelyei, a regionális fejlődés motorjai. Mindeközben a kisebbségi magyar közösségek urbanizációs pozíciói tovább gyengültek: túlnyomó többségük immár vidékies térségben él. E két folyamat együttes jelenlétéből adódik a kérdés: a külhoni magyarság településszerkezeti jellemzői mekkora szerepet játszanak e közösségek 1990 utáni felsőfokú végzettségbeli pozíciógyengülésében? Előadásomban e kérdés megválaszolására teszek kísérletet.

Mozga Gábor - Péti Márton

A kárpát-medencei külhoni magyar fejlesztési tervdokumentumok gazdaságfejlesztési és nemzetstratégiai üzenetei

Az előadás arra keresi a választ, hogy mennyiben érhető tetten a külhoni magyarság helyi, városi, térségi és teljes nemzetrészi szintű fejlesztési tervezési tevékenységeiben a teljes magyar nemzetben való gondolkodás, mennyiben tekintik e közösségek terveikben magukat a magyar nemzetstratégiai törekvések megvalósítóinak. Az eredmények alapján több területi szinten is erőteljesen jelenlévő magyar nyelvű fejlesztési tervezési kultúra létezésére csak székelyföldi és vajdasági tervdokumentumok utalnak. A nemzetrészi alatti szinteken a külhoni tervdokumentumokban megjelennek ugyan a teljes nemzetrészi vagy a teljes magyarság felé teljesítendő küldetések és nemzetstratégiai üzenetek, de ezek nem markánsak.

Varga-Péterfi Petra - Dr. Péti Márton - Dr. Kucsera Bence

Határon átnyúló mobilitás a Kárpát-medencében

Az európai integrációnak köszönhetően a közép- és kelet-európai régióban is központi fontosságú elemként jelenik meg az egyének földrajzi mobilitása mint vizsgálati terület. Ezzel összefüggésben egy egyedi öt országra kiterjedő, több mint 5000 fő megkérdezésével készült kérdőíves adatfelvételtől előállt adatbázisra alapozva a tanulmány arra keresi leíró jelleggel a választ, hogy miként változott meg a vizsgált országok lakosainak mobilitási hajlandósága 2021-ben, különös tekintettel a mobilitásban szerepet játszó személyes tényezőkre. Az eredmények rávilágítanak arra, hogy bár az egyének mobilitási hajlandósága mutat hasonlóságot az egyes alminták között (magyar, román, szerb, szlovák, ukrán), valamint a mobilitásban szerepet játszó tényezők is jellemzően hasonlóak, elvértve határozott különbségek és kiugró eredmények is azonosíthatók.

Bánné dr. Gál Boglárka

Agglomerációs települések fejlődése Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében

Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében az agglomerációs települések fejlődése jelentős hatással van a régió gazdasági, társadalmi és településszerkezeti változásaira. A vármegye agglomerációs központja Miskolc, de más városok környezetében is megfigyelhető a vonzáskörzetből kiemelkedő, az agglomeráció irányában mutató átrendeződés folyamata.

Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében a miskolci agglomeráció településeinek fejlődése széleskörű hatást gyakorolt a gazdaságra, a társadalomra, az infrastruktúrára és a környezetre. Miskolc környéke kiemelkedő, ahol az ipari, az ingatlanpiaci és az infrastrukturális fejlesztések hozzájárultak a térség gazdasági növekedéséhez, míg a társadalmi mobilitás és az életminőség javulása az agglomerációban élők számára jelent előnyöket. Azonban a fenntarthatóság és a környezetvédelem kihívásai is egyre nagyobb szerepet kapnak, ahogy az agglomerációs térség tovább növekszik és urbanizálódik.

Tráser Nándor Zoltán

A rövid ellátási láncok földrajzi vizsgálata a Balaton biorégióban az élelmiszertermelés és turizmus szemszögéből

Az EU a zöld átállás egyik legfőbb eszközének a „termőföldről az asztalig” (Farm to Fork) koncepció alkalmazását jelölte meg, amelynek célja az élelmiszeri rendszereink igazságosabbá, megfizethetőbbé és fenntarthatóbbá tétele. Ehhez kifejezetten nagy hangsúlyt helyez a rövid ellátási láncok (REL) és a helyi beszerzői hálózatok kialakítására, amelynek kulcsa a lokális termelők, értékesítők és fogyasztók összekapcsolása. Utóbbiak terén ugyanakkor rendkívül fontos a helyi szereplők véleményének a megismerése, annak a feltérképezése, hogy melyik aktor milyen lehetőségeket és gátakat lát a koncepció gyakorlatba ültetéséhez. A kutatásban a Balaton kerül fókuszba, ahol a történelmi előzmények és a gazdasági helyzet nyomán jelentős a kockázata, hogy a zöld átállás nem kellően inkluzívan valósul meg. A régió közigazgatási szempontból nehezen definiálható, ugyanakkor turisztikai- és agrárszempontból összefogható biorégiónak tekinthetjük. Az erősödő gazdasági diverzifikálódás hatására a térség termékei és szolgáltatásai, valamint a társadalmi filtráció, a dezurbanizáció és az ezzel együtt megjelenő dzsentrifikáció nyomán a fogyasztói oldal is átalakulóban van. A fogyasztók között egyre vegyesebben oszlanak meg az „öslakosok” és az újonnan beköltöző helyben lakók, valamint a turisták. Fókuszcsoporthoz interjúk nyomán mutatjuk be a térség REL megvalósításának gátjait és motivációit, amelyek közül a kapcsolatok és a kapacitás hiánya, valamint az egyéni termelői attitűdök kiemelt szerepet kapnak.

Az önkormányzatiság jövőbeli működési modelljei; Kerekasztal-beszélgetés

Harmadik blokk
13:15-14:30

Aquincum terem

Moderátor:
Teveli-Horváth Dorottya

Kerekasztal résztvevők

Dukai Miklós

önkormányzati államtitkár, Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium

Kovács Lajos

elnök, Klímabarát Települések Szövetsége

Őrsi Gergely

polgármester, Budapest II. kerület

Kreicsi Bálint

polgármester, Salgótarján Megyei Jogú Város

Janiczak Dávid

polgármester, Ózd

Kovács Tamás

gazdasági alpolgármester, Szeged Megyei Jogú Város

Kiszelné Mohos Katalin

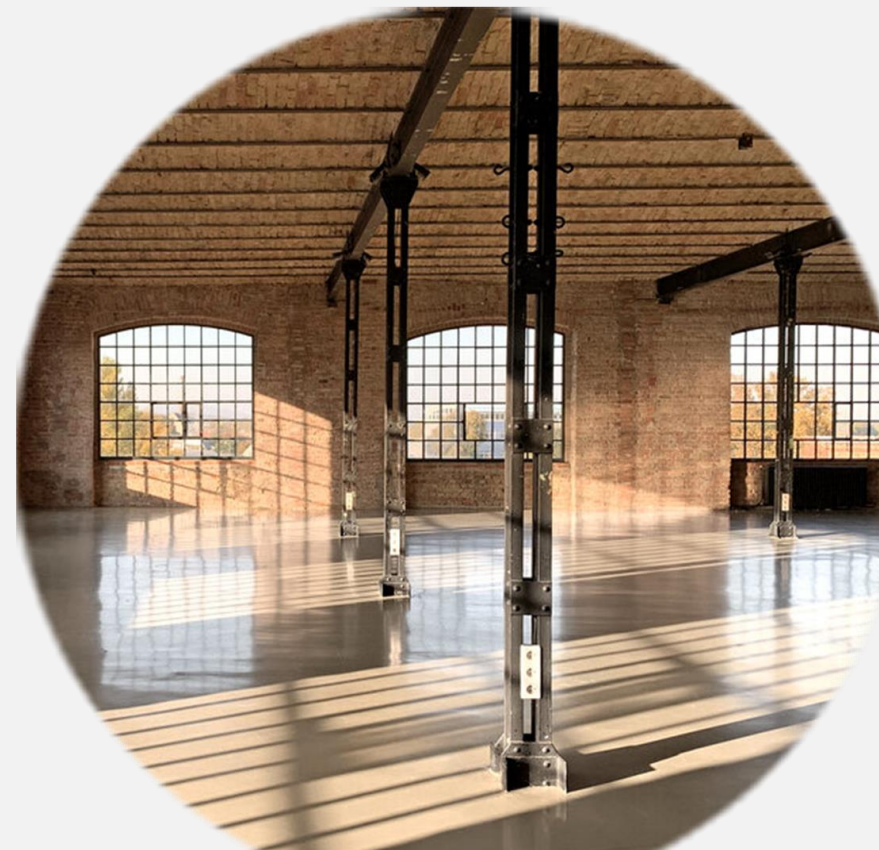
polgármester, Nagykovácsi

Plenáris leírás

A kerekasztal célja, hogy megoszthassuk egymással településünk, illetve szakterületünk tekintetében azokat az innovatív és sikeres példákat, amelyek túlmutatnak a hagyományos megoldásokon. Olyan konkrét kérdéseket tekintünk át, amelyek nemcsak a jelen problémáira adnak választ, hanem segítenek a jövőbeli, ideális működési modellek kialakításában.

A beszélgetés során négy kulcsfontosságú témára összpontosítunk, amelyek alapvetően meghatározzák a jövőbeli működési modelleket, ezek a finanszírozás, a társadalmi háttér, a jogi ügymenet és a területi együttműködések. A cél, hogy egy olyan ideális jövőbeli működési modellt képzeljünk el, amely nemcsak a finanszírozási struktúrákat, hanem azokat a társadalmi és jogi mechanizmusokat is figyelembe veszi, amelyek segítenek hatékonyabbá és fenntarthatóbbá tenni a közszolgáltatásokat. Egy olyan ideális működési modellt, ahol a részvételiség, a helyi közösségek aktív bevonása és az innovatív, rugalmas megoldások egyaránt fontos szerepet kapnak. Hiszen fontos kérdés, hogy az anyagi forrásokon túl milyen más tényezők szükségesek a sikerhez, és hogyan támogathatják egymást a települések, hogy közösen éri el a céljaikat.

Fejlődési irányok és részvételiség várostérsegeink tervezésében

Harmadik blokk
13:15-14:30

Békásmegyer terem

Lieszkovszky József Pál;
Nagy Zsombor

Szekció előadások

Koszorú Lajos: Budapest városrégió újabb építési trendjei

Somfai András: Komplex kutatásért kiáltó közlekedési kérdések az urbanisztikában

Kovács Bendegúz: Mitől lesz hatékony és érdemi a részvételi bevonás? A társadalmasítás sikeres és kevésbé sikeres intézményi és végrehajtási keretei

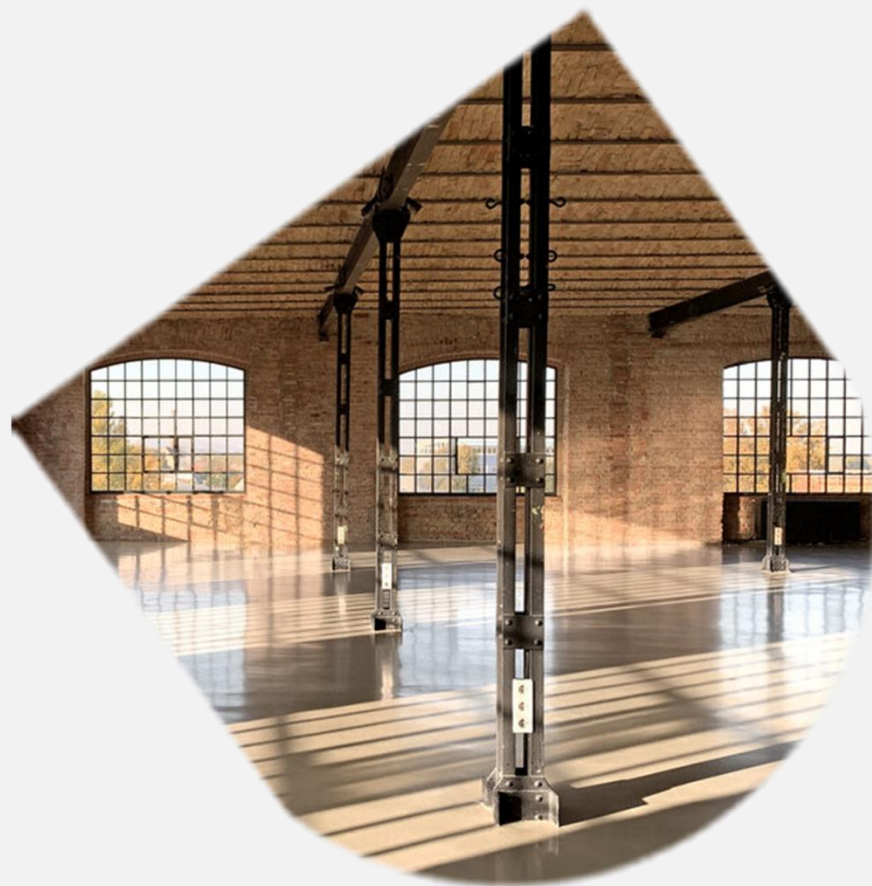
Bauer Ádám: Budapest körüli kerékpáros rekreációs terek

Honti Tamás: A programalapú politizálás feltámadása? - Városfejlesztési programok és választói interakciók a közösségi médiában

Szekcióleírás

Fejlődési irányok és részvételiség városrészeink tervezésében címet viselő szekció a Budapest városrégió legújabb építési és közlekedési kihívásait, valamint a közösségi részvétel és a közösségi média fontosságát vizsgálja. Építészet témakörben feltárásra kerül az agglomerációban megjelenő fenntartható építési trendeket, amelyek egyszerre szolgálják a lakhatást és a környezeti szempontokat. A közlekedés terén a városrégió komplex kérdései kerülnek előtérbe, beleértve az ingázást és a közösségi közlekedés optimalizálását.

A társadalmasítás szerepe is megjelenik a szekcióban, hiszen a lakosság bevonása kulcsfontosságú a fenntartható városfejlesztésben. Emellett a kerékpáros rekreációs terek fejlesztési lehetőségeit is megvitatjuk, különös tekintettel a természetközeli kikapcsolódási és sportolási igényekre. Végül, a közösségi média városfejlesztésre gyakorolt hatása is előtérbe kerül, különös figyelmet fordítva a lakosok véleményének és a programalapú döntéshozatal kapcsolatára.

Koszorú Lajos

Budapest városrégió újabb építési trendjei

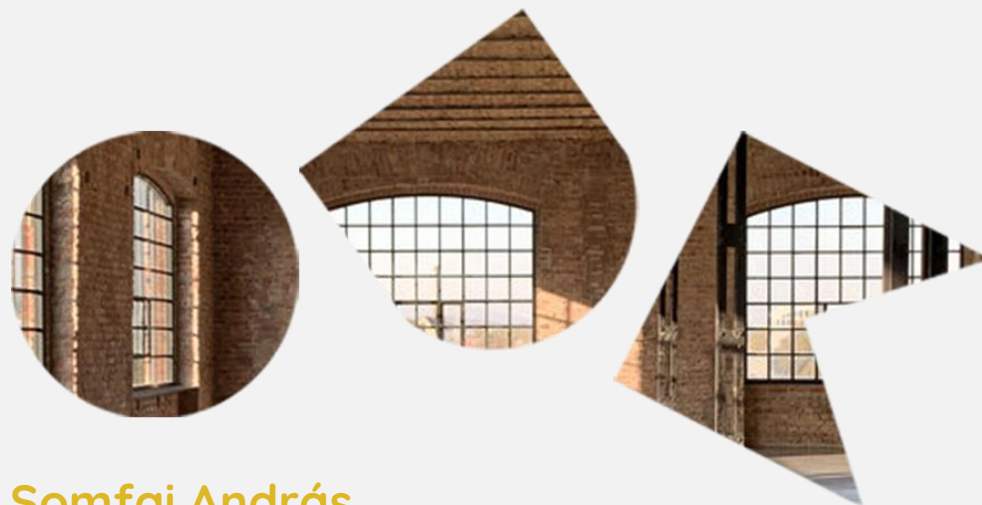
Meddig mehet a világunk a jelenlegi irányba? Az összeomlás felé galoppozó civilizációnk fent nem tarthatóságáról szóló vázlat a Budapest városrégió néhány evolúciós indikátorokát villantja föl.

Budapesti városrégió létezik és egyre inkább spontán piacvezérelt folyamatokban épül (Érd, Páty, Maglód, Szigetszentmiklós...) több százezer nm-es épületekkel. Az építőipar rapid trendjei nem a fenntartható szolgáltatás gazdaság sokkal inkább a készletgazdaság dinamikus fejlődésének indikátorai, elképesztő nem ismert hatásokkal a szűkebb-tágabb környezetre. Megvan a vásárlóerő, mögötte a logisztika, hálózatok és területek, az EU-s szabályozás mely egyre inkább vasútra alapozná az örökre növekvőnek gondolt elosztást/fogyasztást.

A vágyvezérelt fogyasztási minták, a családi ház, az autó, a zöldmezős gigantikus multifunkcionális telephelyláncolatok, a hulladékgazdálkodás és az újrahasznosítási-körforgásos téveszmék, a szuvenyírpári szofisztikált szemétermelése, a túlfűtött mobilitás, a víz, föld és energiahány stb. hatásos gyorsítók az összeomlás felé lejtő sztrádan.

Az urbanisztika és településpolitika a növekvő tudáshiánya miatt egyre felkészületlenebb a túlpörgő gyakorlati folyamatok következményeire. Nagy kérdés milyen fogalmakkal írhatók le a mai várostömörülések változásai, tudásdeficitünk egyre nő a bonyolult, dinamikus feszültséggel telt, evolútív rendszereket illetően.

Néhány gyakorlati és elméleti javaslat.

Somfai András

Komplex kutatásért kiáltó közlekedési kérdések az urbanisztikában

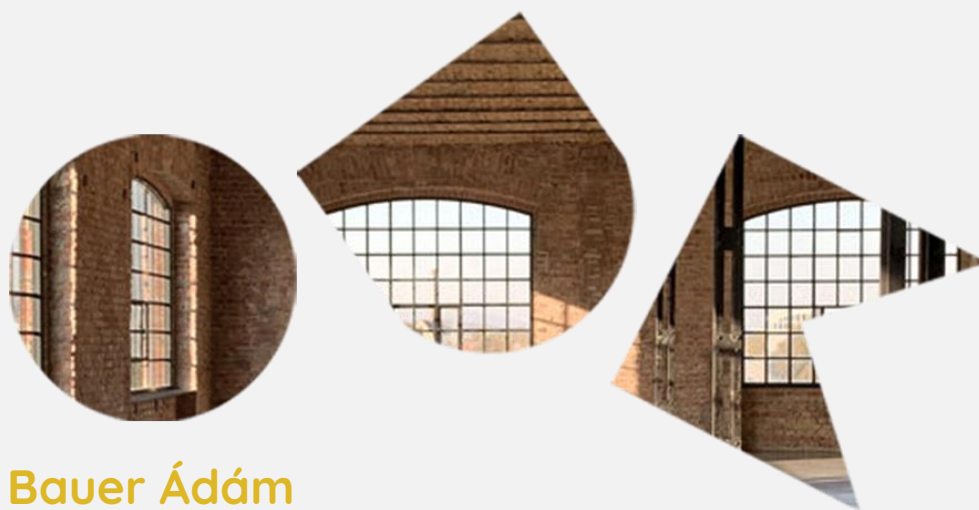
A divatos közlekedési témáinkon túl nagyszámú alvó, megoldatlan problémával nem foglalkozunk és a tudáshiányt néha hibás rutinválaszokkal palástoljuk. Ezek közül felvázolok néhányat - képek és grafikonok segítségével.

1. Egyes agglomerációs sávok területi, közlekedési- és közösségi közlekedési szerkezetének elemzése, működési problémái, majd mindezekből tervezési, szervezési és közgazdasági-politikai elvek kialakítása
2. A túlzottan idegenforgalom- és szabadidő-centrikus országos kerékpárút-fejlesztés miatt tömeges "vidéki" közvéleménykutatással a kistelepülések "kis" problémáinak feltárása és a nagy hálóktól esetenként elkülönülő helyi elemek indokoltságának igazolása
3. Az éjszakai járműtárolási igény különválasztása az összes többitől és indoklás
4. A parkolási normák csökkentésének összekapcsolása a buszkinálat növelésével, figyelemmel a francia kísérlet eredményeire is
5. Az ingyenes buszközlekedés településüzemelési vonatkozásai az egri, lettországi, stb. példák alapján; busz-segítő településszerkezet elveinek kidolgozása
6. "A családanya egy napi közlekedése" széles körű kutatás nagy- és kistelepüléseken; időmérleg, városszervezés; többrétű tanulságok
7. Mi a monocentrikus és mi a policentrikus kistérség-szervezés?
8. A vasúti megállók 180 éves sűrítésének-ritkításának elemzése és a javaslatok

Kovács Bendegúz

Mitől lesz hatékony és érdemi a részvételi bevonás? A társadalmasítás sikeres és kevésbé sikeres intézményi és végrehajtási keretei

Az utóbbi évtizedben, de különösen a most záruló önkormányzati ciklusban a város- és közlekedésfejlesztéssel foglalkozó tervező és fejlesztő szervezetekben (önkormányzatok, önkormányzati és állami tulajdonú, vagy magán cégek, szervezetek) sorra jöttek létre a részvételiséggel dedikáltan foglalkozó szervezeti egységek, valamint több szakkönyv és útmutató is született a részvételiség gyakorlati megvalósításáról. Sokan belső erőforrások segítségével, mások külső partnerek, vállalkozások, civil szervezetek bevonásával végzik el a társadalmi bevonási feladatokat. A budapesti intézményrendszer több szintjén is társadalmi bevonással foglalkozó szakemberként előadásomban arra keresem a választ, hogy mely intézményi, szervezeti struktúra képes a legszélesebb és a legmélyebb részvételi folyamatot lebonyolítani, milyen belső struktúrális, vezetői, pénzügyi felételei vannak a sikernek, amely érdemben befolyásolni tudja a tervezési-fejlesztési folyamatot.

Bauer Ádám

Budapest körüli kerékpáros rekreációs terek

A kerékpározás részaránya a többi közlekedési módhoz viszonyítva Hollandia és Dánia után Magyarországon a legmagasabb, ami bizonyítja, hogy igazi kerékpáros nemzet vagyunk. Bár elsősorban még a vidéki térségekben jellemző ez a közlekedési mód, az utóbbi időben a városfejlesztési trendek a közösségközlekedés, kerékpár és gyalogos közlekedés kombinációira helyezik a hangsúlyt. Ehhez illeszkednek Budapest minőségi kerékpárosbarát fejlesztései is, melyek a mindennapi közlekedésben segítik a kerékpárosokat. Mi a helyzet azonban a szabadidős kerékpározás rekreációs tereivel, melyekre szintén erősödő igény mutatkozik.

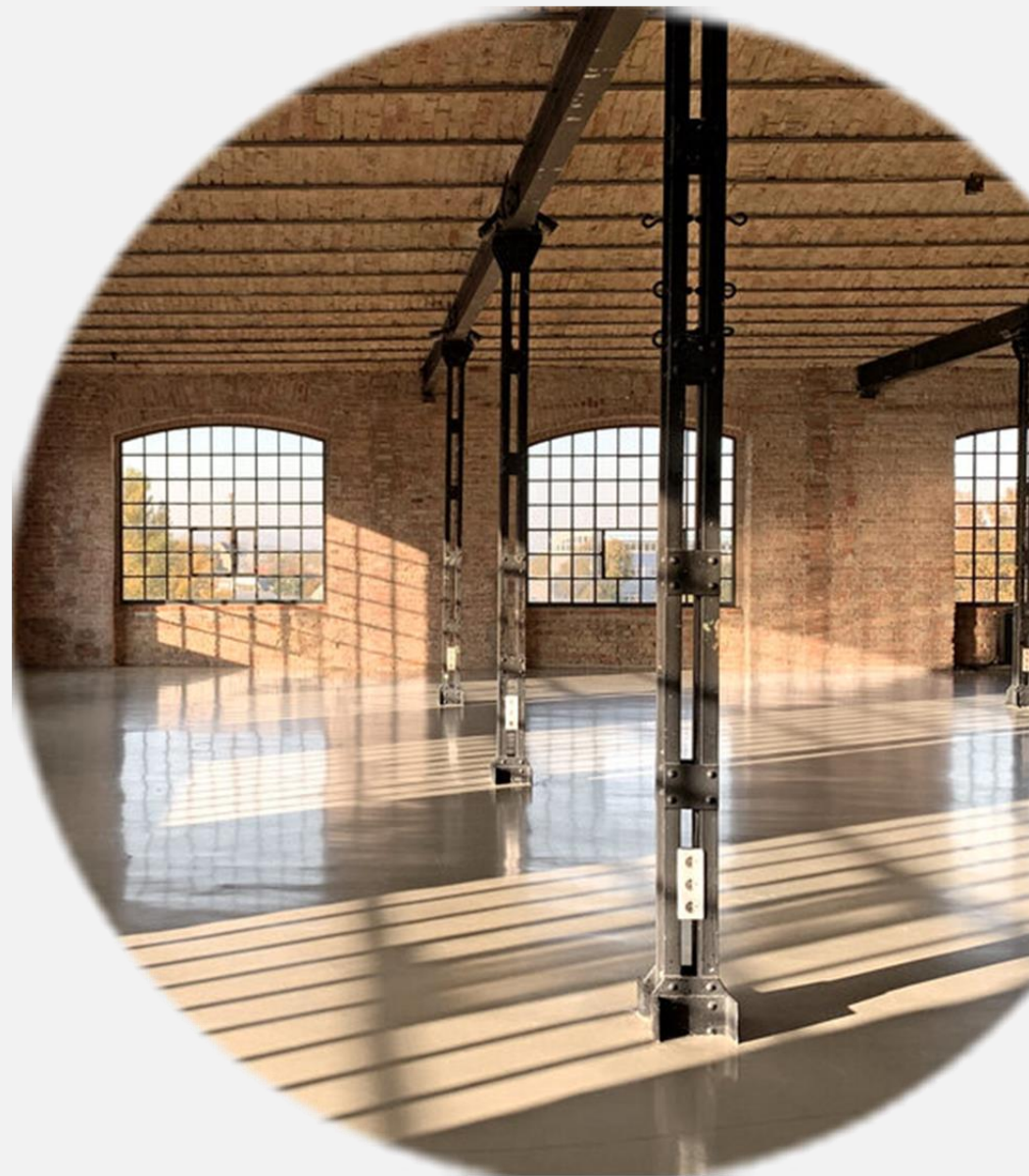
A Nemzeti Kerékpáros Stratégiában számos olyan intézkedés megjelent, melyek kifejezetten a rekreációs és turisztikai célú kerékpározást támogatják. Bár a stratégia 2023-as elfogadásától számítva még viszonylag kevés idő telt el, de számos Budapest környéki kapcsolódó fejlesztésről be lehet már számolni, az elfogadás előtti és az azóta eltelt időszak időintervallumában. A fejlesztések bemutatása mellett számba vesszük az egyes útvonalak kerékpáros forgalmi adatait, a jó példákat és azokat a területeket, ahol még előrelépésre van szükség. A bemutatott adatokkal egyben kutatási témát szolgáltatunk a téma iránt érdeklődő kutatók számára annak érdekében, hogy a rekreációs és turisztikai célú kerékpározás nagyobb hangsúllyal jelenhessen meg a hazai szakirodalomban.

Honti Tamás

A programalapú politizálás feltámadása? - Városfejlesztési programok és választói interakciók a közösségi médiában

Az utóbbi évtizedben a Facebook a politikusok egyik bevett, nélkülözhetetlen kommunikációs csatornájává vált, amely segítségével a hagyományos médiától való függőségük csökkent. Napjaink média környezetében közhellyé vált, hogy a minél rövidebb, választási programokat nélkülöző tartalmak a jó tartalmak. Jelen kutatásomban ezen közhelynek fogok ellentmondani egy különleges politikai kampány elemzése segítségével. A 2024-es önkormányzati választásokon is meghatározó szerep jutott a közösségi média felületeknek, azonban a hazai tudományos irodalomban nagyon kevés tanulmánnyal találkozhatunk, amely mélységében és empirikusan foglalkozik ezzel az eszközzel.

Theoretikus keretem három pillérre épül: a politikai marketingre, a napirend-befolyásolásra és a közösségi médiára, mint kiemelt marketing kommunikációs eszköz vizsgálatára. Kutatásomban a főpolgármester-választás jelöltjeinek Facebook kommunikációjával foglalkozom, és tartalomelemzés segítségével megvizsgálom a kampányidőszakban létrehozott tartalmaikat, és kvantitatív elemzés segítségével bemutatom a legnépszerűbb napirendi témákat, üzeneteket és formátumokat. Elsődleges célom egy olyan módszertan felállítása, amely segítségével a politikusok közösségi média kommunikációja mérhetővé válik. Emellett kiemelt figyelmet fordítok a politikai termékek szakpolitikai, városfejlesztési elemeire, és az érdekel, hogy ezek mennyire vonzóak és mennyire képesek aktivizálni a követőket más típusú termékekhez képest.

Hatékony és fenntartható városi ingatlanvagyon-gazdálkodás

Negyedik blokk
14:30-15:30

Aquincum terem

Tas Krisztián;
Király Gabriella

Szekció előadások

Tas Krisztián: Kihívások és megoldások a hatékony helyiséggazdálkodásban

Lélek Viktória Éva: Bontás vagy felújítás? A történelmi (Gründerzeit) lakásállomány átalakulása Bécsben és Budapesten

Szerdahelyi-Németh Klára: Fővárosi ingatlanfejlesztések földszinti zónáinak vizsgálata

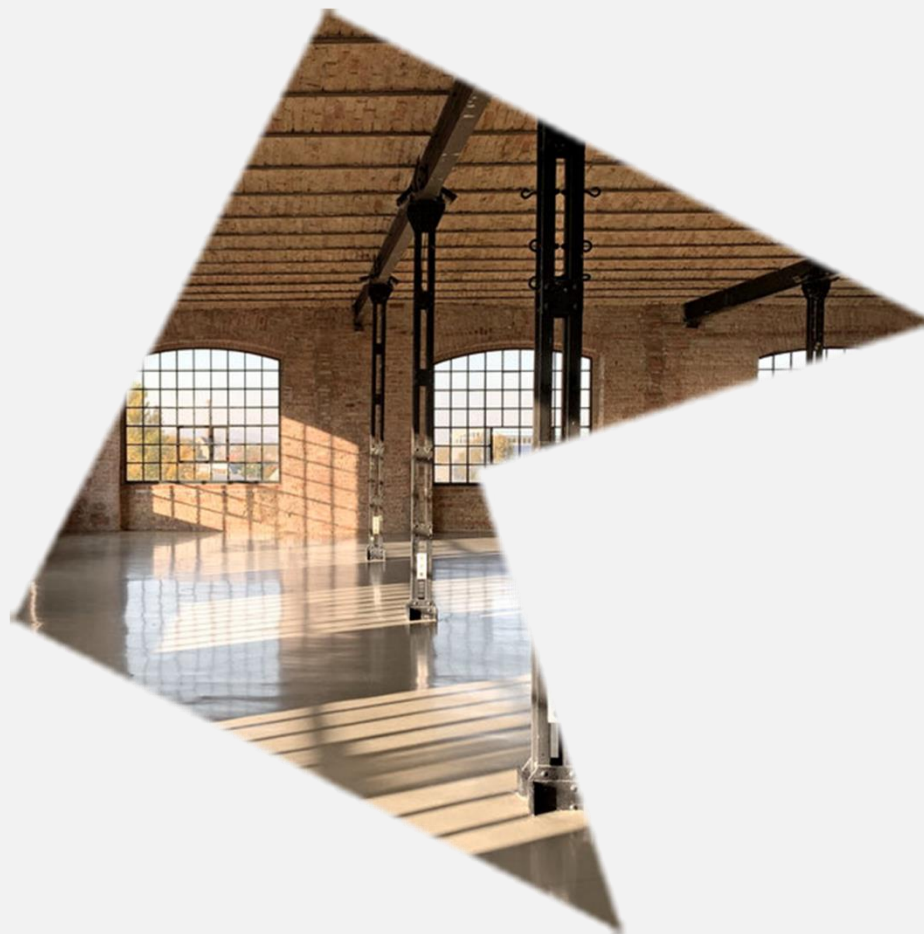
Szilvási Tamás: CRE, mint hatékony helyiséggazdálkodási eszköz

Kérdések & válaszok

Szekcióleírás

A szekcióban az ingatlanvagyon-gazdálkodás témáját igyekszünk körbejárni. Lesz szó innovatív települések jó gyakorlatairól, a stratégiai szemléletű helyiséggazdálkodás jelentőségéről, a sikeres ingatlanhasznosítást nehezítő tényezőkről és alulhasznosított ingatlanokról.

Kitekintünk Bécs és Budapest lakásállományának helyzetére. Milyen társadalmi, politikai folyamatok gyakorolnak hatást az épületekre és a lakásállományra? Beszélünk az ingatlanfejlesztés földszinti zónáinak fontosságáról, terek és funkciók összekapcsolásáról, hatékony és fenntartható szolgáltatásokról. Betekintést nyerünk a városi földszintek élhetőségének közösségi részvétellel történő vizsgálatába. Szó lesz a kereskedelmi ingatlanok üzleti célú hasznosításáról piaci szemszögből, amellyel az önkormányzati helyiséggazdálkodást is támogatni lehet, hiszen ez sok települési önkormányzat számára jelent problémát és kihívást.

Kihívások és megoldások a hatékony helyiséggazdálkodásban

Városaink még ma is jelentős, sokszor alulhasznosított önkormányzati ingatlanállománnyal rendelkeznek, amelyek számos diszfunkcionális és negatív hatással befolyásolják településeink élhetőségét. Célunk, hogy az elmúlt évek szakmai műhelymunkáinak és az innovatív települések jó gyakorlatainak elemzése segítségével megválaszolhassuk a városfejlesztési és urbanisztikai célokat segítő ingatlanvagyon-gazdálkodás kihívásait és problémáit.

Az előadás az alábbi kérdésekre igyekszik választ találni:

- Hol a helye a helyiséggazdálkodásnak az önkormányzati feladatkataszterben?
- Hogyan tudja leghatékonyabban szolgálni a településfejlesztési és urbanisztikai célokat?
- Az interdiszciplináris megközelítés - szinergiákra épülő településfejlesztési gyakorlatok az önkormányzati feladatkörök rendszerében.
- A stratégiai szemléletű helyiséggazdálkodás jelentősége, az egyes stratégiaalkotási modellek sajátosságai.
- Melyek a sikeres ingatlanhasznosítást nehezítő tényezők és melyek a sikeres ingatlanhasznosítás kulcs tényezői?
- Milyenek a versenyképes, átlátható és hatékony önkormányzati helyiségpályáztatási modellek?
- Az önkormányzati ingatlanok funkcióváltással történő hasznosításának kihívásai és lehetséges megoldásai.
- Melyek voltak a Településfejlesztési Szövetség és az Urbavis Kft. helyiséggazdálkodási fórunsorozata eddigi rendezvényeinek eredményei, tanulságai?

Lélek Viktória Éva

Bontás vagy felújítás? A történelmi (Gründerzeit) lakásállomány átalakulása Bécsben és Budapesten

A Gründerzeit történelmi jelentőségű időszak volt Bécsben és Budapesten, amelyek az Osztrák-Magyar Monarchia részét képezték. Mindkét metropolisz területe nőtt a középkori városfalakon túli városbővítéseknek köszönhetően. Ebben az időszakban egy olyan épületállomány alakult ki, amelynek számos összehasonlítható jellemzője van. A történelmi épületállomány mindkét városban jelen van, mind fizikai formában, mind a kulturális értékek reprezentációjaként. A 20. század különböző politikai rendszereiből eredő társadalmi-politikai folyamatok azonban hatással voltak ezekre az épületekre. Budapesten a rendszerváltást követően a privatizáció folyamata erős hajtóereje lett az átalakulásnak, ami a magántulajdonú lakások magas és az önkormányzati lakások alacsony arányához vezetett. Bár a tulajdonosi szerkezet Bécsben is változott, ez a jóléti államban az egyéni vagy közös épülettulajdont a lakások tulajdonjogára és a közös területek arányos megosztására átalakított jogi keretrendszerből adódott. Mivel helyi és nemzetközi gazdasági szereplők 2000 után kezdték meglátni a befektetési lehetőségeket a történelmi lakóházakban, először kedvező helyeken kezdték el befolyásolni a történelmi épületállományt. A kutatási projektünk tárgya annak a vizsgálata és összehasonlítása, hogy a finanszírozási folyamatok, a lakásszabályozás és -megőrzés, valamint a Gründerzeit-korabeli lakóépületek piaci dinamikája Bécsben és Budapesten hogyan alakította át ennek a történelmi lakásállománynak a megőrzését.

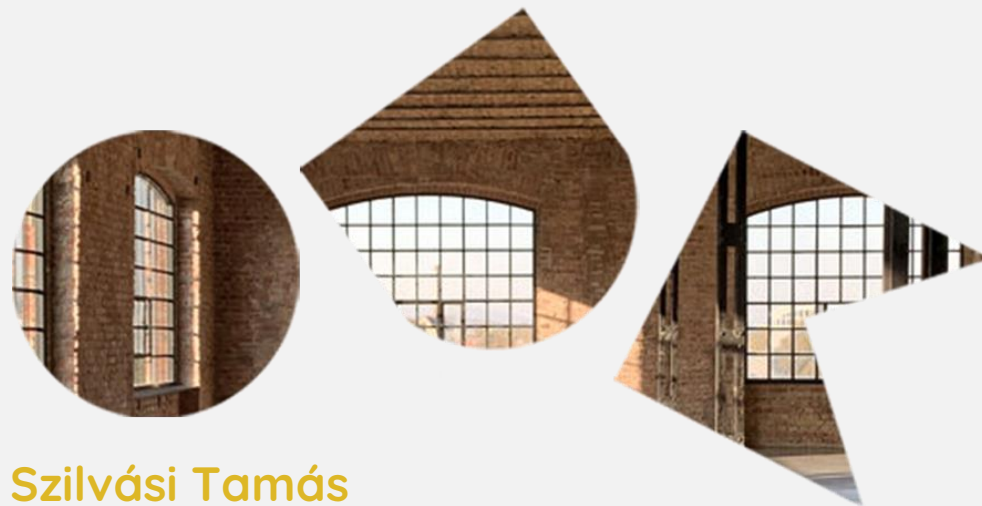
Szerdahelyi-Németh Klára

Fővárosi ingatlanfejlesztések földszinti zónáinak vizsgálata

Napjaink nagy- és kisléptékű, fővárosban történő ingatlanfejlesztéseinél nem minden esetben szerepel kiemelt szempontként a beruházások földszinti zónájában létrejövő helyiség sorok, térkapcsolatok megléte, a létrejövő fejlesztések környező városi szövetre gyakorolt hatása. Összvárosi szempontból prioritás lenne, hogy az újonnan létrejövő fejlesztések magas színvonalat képviselve, a környező városszövetet és a helyi lakosság igényeit figyelembe véve, a városi földszinti zónát gazdagítva valósuljanak meg.

Az előadás napjainkban létrejött fővárosi fejlesztési projektek földszinti zónáját vizsgálja. Az elérhető városi földszinti zóna alapvető feltétele a hatékony és fenntartható városi létesítménygazdálkodás és a szolgáltatások megléte.

A vizsgálati módszertan alapja a szerző által az elérhető városi földszintekről felállított 32 kritériumot tartalmazó rendszer. (Szerdahelyi-Németh Klára (2022): Városi földszintek elérhetőségének közösségi részvétellel történő vizsgálata, Doktori értekezés, MATE) A vizsgálati módszertan a fejlesztési projektek földszinti zónáját, az ott létrejövő városi létesítményeket és szolgáltatásokat a városi környék, az utca és az épület léptékében, térelméleti, térhasználati és térmenedzsment szempontok alapján vizsgálja. Az előadás a bemutatott példákat követően az elérhető városi földszinti zóna elérése érdekében a lehetséges szabályozási módosításokra, fejlesztési lehetőségekre is kitér.

Szilvási Tamás

CRE, mint hatékony helyiséggazdálkodási eszköz

Általánosságban elmondható hazánkban, hogy az önkormányzatok tradicionálisan nagy ingatlanvagyonnal rendelkeznek, ugyanakkor a közigazgatási rendszer sajátosságai és a szabályozási környezet specialitása miatt rendkívül nehezen tudják megfelelő módon hasznosítani a meglévő portfóliót. Sok települési önkormányzat számára probléma, hogy nincs információjuk és tapasztalatuk a piaci szereplők motivációiról és célrendszeiről, ennek alapján mindössze követői és nem alakítói az üzleti szempontú városfejlesztési folyamatoknak.

A Skyline Law szolgáltatását az a tapasztalat hívta életre, miszerint szükség volna egy olyan város- és településfejlesztési fókuszú, kereskedelmi ingatlanok (CRE) hasznosításával foglalkozó üzletágra, amely egyaránt támogatja az önkormányzati vagyongazdálkodás ingatlanokat érintő területeit, valamint a piaci szereplők, befektetők és ingatlanfejlesztők beruházásait és komplex módon hozzájárul ahhoz, hogy olyan projektek valósuljanak meg, amelyek megfelelnek a települési önkormányzat célkitűzéseinek, teljesítik a beruházók/fejlesztők/befektetők hozamelvárásait, egyben támogatják a helyben lakó népesség életminőségének fejlődését.

Egyetemek és más furcsa ingatlanpiaci állatfajták

Negyedik blokk
14:30-15:30

Békásmegyer terem

Csaba Ders;
Varga Virág

Szekció előadások

Misovicz Tibor: Corvinus Gellért Campus

Csontos Györgyi - László Tamás: "YBL-CO", az "ökologikus lakhatás" és a "kREatív ipar" építészeti kísérletei és kutatási eredményei az YBL Karon

Ongerth Dániel: Integrált ingatlanmenedzsment a gyakorlatban

Fabacsovics Zoltán: Az Év Balatoni Háza építészeti díjpályázat - fókuszban a 2023. év díjazottjai

Kérdések & válaszok

Szekcióleírás

A rendszerváltás után mára felnőtt egy érettnak mondható ingatlanpiac. A hazai szereplők közül néhányan már léptéket is váltottak, és a tevékenységük horizontja messze az országhatáron túlra nyúlik. Ez az ingatlanpiaci kultúra ráadásul fokozatosan kezd beszívárogni más, nem piaci ingatlanvagyon-gazdálkodással és fejlesztéssel foglalkozó szervezetekbe, amelyek egyrészt adaptálva a piaci ismereteket, egyre tudatosabb ingatlanpiaci szereplőkké válnak, másrészt speciális szerepkörükből fakadón innovatív szerepet is játszhatnak az ingatlanpiaci és városfejlesztési folyamatokban. A szekció ezért igyekszik feltérképezni ezeket a nem hagyományos ingatlanpiaci szereplőket, igyekszik bemutatni piaci jó-gyakorlatokat, amikkel sikeresebben tudják betölteni a küldetésüket, és olyan innovatív ingatlanpiaci együttműködésekre is felhívja a figyelmet, amelyek választ jelenthetnek akár a mai ingatlanpiaci kihívásokra is.

A fenntartható ingatlanfejlesztés egyre nagyobb hangsúlyt kap mind a városi tervezésben, mind az egyetemi és önkormányzati együttműködésekben. Az éghajlatváltozás, az energiahatékonyság iránti igény és a társadalmi fenntarthatóság kérdései új megközelítéseket követelnek meg az épített környezet fejlesztése során. Ebben a folyamatban kulcsfontosságú szerep jut az egyetemeknek és az önkormányzatoknak, hiszen ezek az intézmények nemcsak a jövő generációinak képzésében, hanem a helyi közösségek életminőségének javításában is meghatározó szereplők. A szekció azt vizsgálja, hogyan tudnak az egyetemek, az önkormányzatok és a különböző civil és vállalati szereplők együttműködni a fenntartható ingatlanfejlesztések érdekében. Olyan kérdések kerülnek napirendre, mint az innovatív energetikai megoldások alkalmazása, a közösségi tervezési folyamatok bevonása, illetve a meglévő városi szövet revitalizálása. A szekció célja, hogy átfogó képet adjon arról, hogyan érhető el a fenntarthatóság a különböző léptékű fejlesztésekben, milyen kihívásokkal néznek szembe az érintett felek, és milyen jó gyakorlatok segíthetik elő a fenntartható ingatlanhasználat és városfejlesztés megvalósulását. Emellett fontos téma, hogyan lehet az ingatlanok hasznosítását a közösség és az oktatás szolgálatába állítani, miközben a fenntarthatóság elvei érvényesülnek az új és a már meglévő épületek fejlesztése során.

Misovicz Tibor

Corvinus Gellért Campus

A Corvinus Gellért Campus a Budapesti Corvinus Egyetem újonnan felújított épülete. Az ingatlan tulajdonosa az egyetemet fenntartó és a campusfejlesztési folyamatot irányító Maecenas Universitatis Corvini Alapítvány.

A Ménesi út villanegyedébe 1978-ban beélt épület felújítása 2021-ben indult. A beruháznál két fő cél volt: 1) a XXI. század elvárásai szerint megújított épületenergetikai rendszer, olyan technikák használatával, amelyek a jövőbe néznek, és amelyek együttes alkalmazása ritkaság hazánkban; 2) egy olyan épület kialakítása, amely térkiosztásában, -formáiban, használati funkcióiban az oktatás, a kutatás, a közös munka új formáinak feltételeit teremti meg és szimbolizálja, hogyan szeretnénk a megújuló Corvinus Egyetemet látni.

A közösségi tervezés folyamatában a service design segítségével határoztuk meg az egyetemi polgárok és a Campus használóinak igényeit, és az ebből következő térkiosztást, a használati technológiákra és bútorozásra vonatkozó elvárásokat, az üzemeltetés modelljét, szem előtt tartva a kérdést, hogy a közösség milyennek képzei a jövő egyetemét.

A felújítás közberuházként valósult meg, ahol ki nem mondott cél volt, hogy az itt alkalmazott technológiák, a megszerzett tapasztalatok, mintát adjanak más felsőoktatási fejlesztésekhez, beruházásokhoz, ahhoz, hogy a fenntarthatóság gondolata közelítsen az ingatlanfejlesztésekhez.

A Campus augusztusban megszerezte a LEED Gold minősítést és elnyerte az „Év zöld beruházása” címet.

Csontos Györgyi – Benárd Aurél – László Tamás – Fáczányi Zsuzsa

YBL_CO/RE", Az "ökologikus lakhatás" és a "kREatív ipar" építészeti kísérletei és kutatási eredményei az YBL Karon - Tata, Fényes-ösvény/ Rákospalota Szilas-mente mintaterületei

Az ÓE YBL Kara Építész Mesterképzésének újragondolása során a legfőbb irányvonalak közé tartozott a komplex épülettervek objektumorientált tervezési szisztémáinak kitágítása az urbanisztikai léptékkal, a társelművészetek és társadalomtudományok bevonásával, valamint az új objektumok mellett a már meglévő épületállomány és városszövet kutatási témáival. A féléves tematikák ezek alapján a közösségi tervezésből, városléptékből kiinduló, innovatív „I-CO”; a környezettudatos és gazdaságos szemléletű konstrukciókig, belsőépítészetiig eljutó „E-CO”; a mindezeket a meglévő épített környezetben újra gondoló „RE-CO”; valamint a záró szakdolgozat és diploma félévként a „RECO-MIX” lettek.

„I_CO”...Egyén és közösség, informatika és kommunikáció, innováció és kooperáció, objekt és urbán, rész és egész... a jövő városának közösségi tervezése, innovatív urbanisztikai elvek, és zöldmezős fenntartható fejlesztési kísérletek mentén.

„E_CO”...e(ö)kológia, ekonómia, ergonómia... a fenntartható, ökológikus szemlélet, az ezekhez tartozó technológiák, szerkezetek, anyagok megismertetése és a tervekbe integrálása, józan, takarékos, ekonomikus és ergonómikus formában.

„RE-CO”...RE-habilitáció/-vitalizáció/-generáció/-use/-search + CO-rszerű/-nstrukció... a korábbi félévek tematikái (I_CO, E_CO) a meglévő épített környezetben újra gondolva („RE”).

Az előadás a mintafélévek sikeres, Tata és Rákospalota Önkormányzatainak együttműködésével lebonyolított hallgatói kutatási projektek eredményeit ismerteti.

Ongjerth Dániel

Integrált ingatlanmenedzsment a gyakorlatban

Az integrált ingatlanmenedzsment alapelve, hogy az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanvagyon a terület fejlesztési céljaival összhangban kezelendő. A sokfelé elterjedt gyakorlattal szemben nem pusztán pénzügyi teherként tekinthet rá a tulajdonos, hanem a helyi lakosság és vállalkozások érdekében potenciállal rendelkező, az utca vagy szomszédság revitalizálásában fontos elemként is azonosítható.

Az előadás bemutatja az integrált ingatlanmenedzsment gyakorlati előképeit, az újbudai Kulturális Városközpont, a mai Bartók-negyed ingatlanhasznosítási alapjait - Újbuda Önkormányzatának kétféle innovatív gyakorlatát -, Józsefváros gyakorlatát és a II. Kerület Margit-negyed programjának gyakorlatát és eddigi eredményeit.

Fabacsovics Zoltán

Az Év Balatoni Háza építészeti díjpályázat - fókuszban a 2023. év díjazottjai

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén 2018 óta évente meghirdetett építészeti díjpályázat kialakulásának bemutatása, ötlettől a megvalósulásig, valamint a 2023. év díjazottjainak ismertetése vetített képes előadás formájában.

A Balatoni Szövetség (a balatoni helyi önkormányzatok szövetsége) által befogadott ötlethez csatlakoztak a három balatoni megye/vármegye területi építész kamarái, majd a Magyar Építőművészek Szövetsége és a Magyar Építész Kamara is. Civil részvétel erősítéséért sikerült megnyerni a Nők a Balatonért Egyesületet is, akik gesztorszervezetként a szakmai irányító minisztérium évenkénti támogatásából valósítják meg az építészeti díjpályázatot.

Az Év Balatoni Lakóépülete, az Év Balatoni Középülete, az Év Balatoni Üdülőépülete valamint az Év Balatoni Gazdasági Épülete kitüntető címek mellett a bírálatban - delegáltjuk révén - közreműködő szervezetek különdíjat is ajánlhatnak fel.

Ismertetésre kerülnek a 2023. év díjazottjai. A bíráló bizottság az építészeti minőséget és a fenntarthatóságot kiemelt szempontként kezeli, így a meglévő épületek felújítása, korszerűsítése és funkcióváltása egyre hangsúlyosabbá válik.

A Balaton térségében elért szakmai és civil összefogás több mint fél évtizedes bemutatásával szeretnék a konferencia eredményességéhez hozzájárulni, illetve a hallgatóság innovatív ötleteit is szívesen fogadom a díjpályázat közeljövőben várható megújításához.

Helyi innováció alkalmazása különböző kontextusokban

Negyedik blokk
14:30-15:30

Csillaghegy terem

Jóna László;
Szalai Ádám

Szekció előadások

Gyulai Tamás: Digitális iker az adat-alapú városfejlesztésben

Borbély Marcell: Mesterséges intelligencia alkalmazásának lehetőségei a hazai urbanisztikában

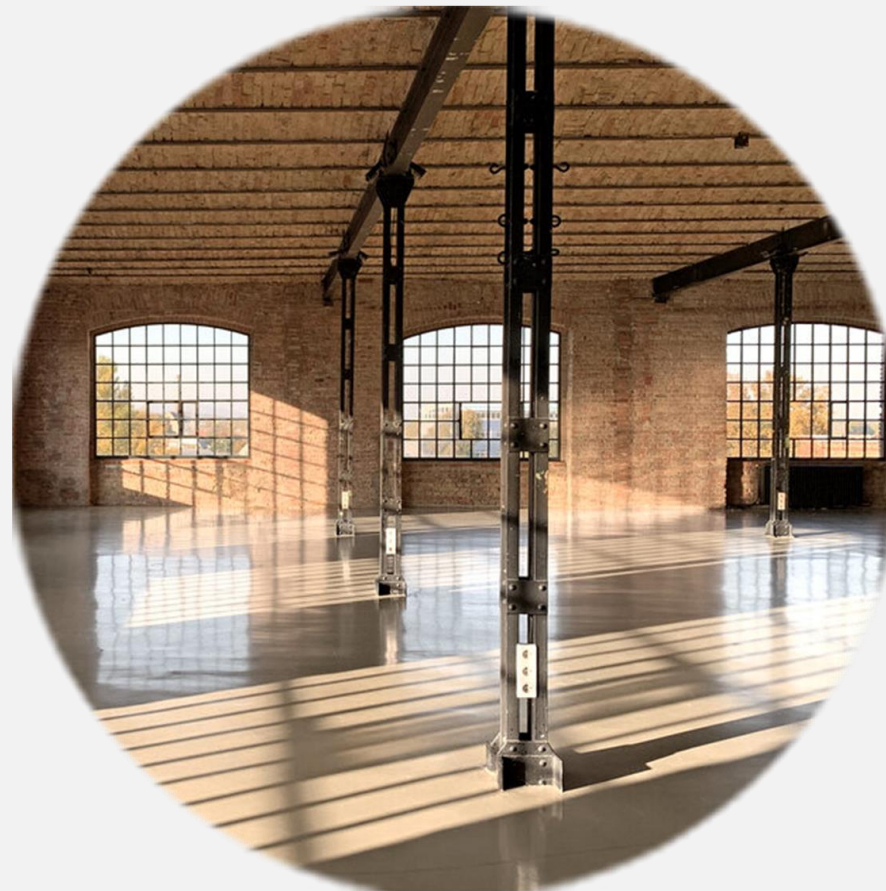
Ferencz Gábor: Bor, mámor és vidékidill a Somló hegy környékén

Keszei Barbara - Hübner Andrea - Benkei-Kovács Balázs: Helyidentitás és helykötődés az ott született és a beköltöző lakosok körében három magyar városban

Kérdések & válaszok

Szekcióleírás

A szekció munkája -reflektálva a közelmúlt trendjeire- az innovatív megoldásokra, úgy, mint okos eszközök, mesterséges intelligencia hatásaira fókuszál a különböző földrajzi terekben. Fontos kérdés, hogy a különböző gazdasági szektorokban alkalmazott megoldások hogyan áramolnak le egy városi vagy épp vidéki települési környezetbe, hogy működtetik, üzemeltetik azokat. A szekcióban kitérünk a mesterséges intelligencia aspektusaira is, hiszen a különböző gépi tanulással bíró megoldások potenciális hasznokkal kecsegtetnek a települési működés optimalizációját tekintve is. A szekció célja, hogy városfejlesztési szempontból mindezen témakörök hazai környezetbe történő átültethetőségét is megtárgyalja.

Gyulai Tamás

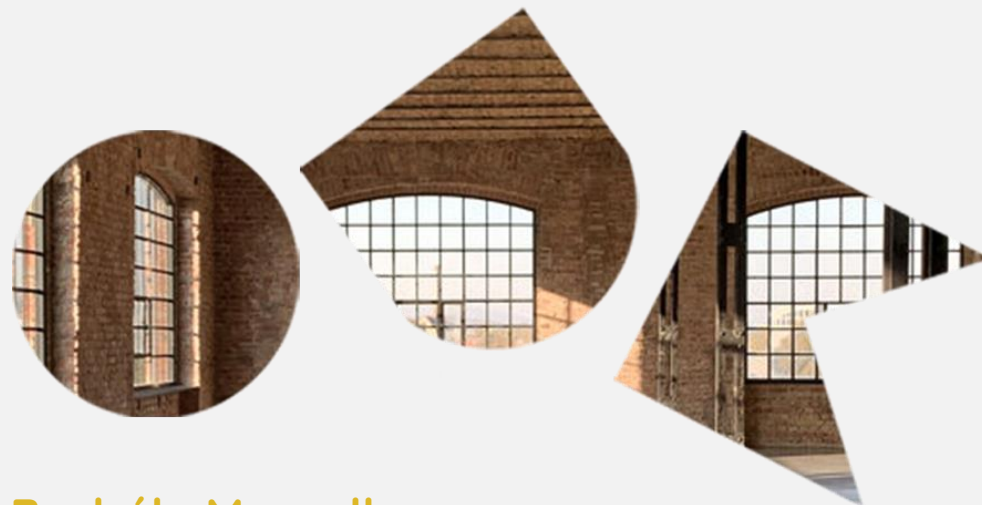
Digitális iker az adat-alapú városfejlesztésben

A szombathelyi helyi ökoszisztéma szereplői aktív résztvevők a „Szombathely 2030” programban, ami 2020 óta a város stratégiai fejlesztési folyamata az Intelligent Cities Challenge (Okos Városok Kihívása) támogatásával. Az egyik fontos intézkedés a város digitális ikertestvéreinek alkalmazása, amelyet jelenleg a JUSTNature projekt keretében valósítanak meg. Az átfogó cél itt a természet-alapú megoldások alkalmazása, amelyek hozzá tudnak járulni a városok szén-dioxid-kibocsátásának csökkentéséhez.

A projekt nagy adatelemzésre épül, amely a KPI-ken túlmutatva egy inkluzívabb és integráltabb mutatórendszer felé mozdul el az alacsony szén-dioxid-kibocsátású életkörülmények tekintetében. A projekt partnerei ezért életciklus-alapú monitoring- és értékelési keretrendszert dolgoznak ki, valamint fejlesztik a monitoringrendszereket is a résztvevő városokban.

Az előadás ismerteti a projekt fő innovatív dimenzióit, amelyek a hatékony irányítás, az üzleti modellek és a piac kialakítása, a hosszú távú fenntartás, valamint a hatékony technológiák és alkalmazások. A JUSTNature projekt bemutatásra kerülő intézkedései így tehát különösen a tiszta levegőhöz és a beltéri/kültéri hőkomfort-hoz való jogot segítik elő az emberi egészség és jólét érdekében Szombathely két kiválasztott részén digitális ikerpár támogatásával.

Hosszabb távon a terv az, hogy adatvezérelt döntések legyenek meghozhatóak a városfejlesztésben is, amit mesterséges intelligencia is támogat digitális iker megoldással.

Borbély Marcell

Mesterséges intelligencia alkalmazásának lehetőségei a hazai urbanisztikában

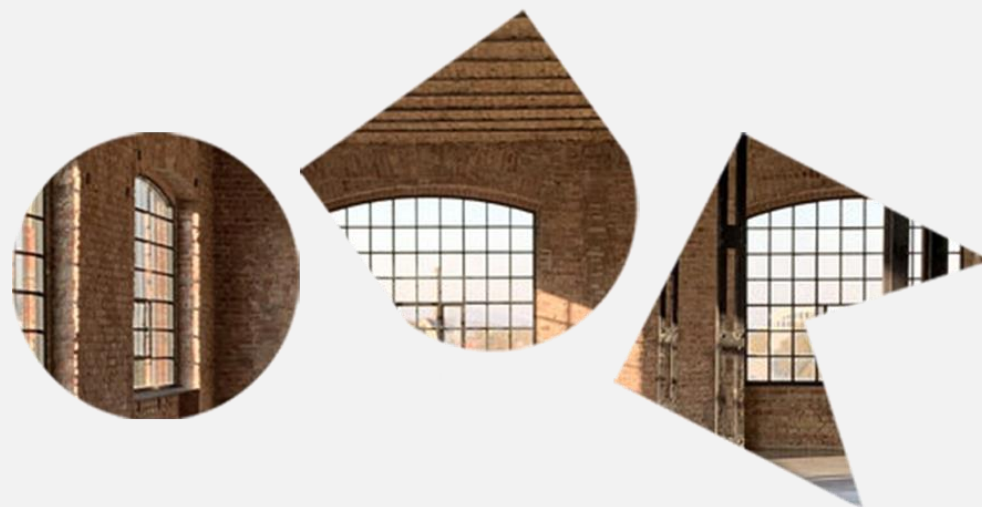
A mesterséges intelligencia (AI) szerepe egyre inkább előtérbe kerül a településtervezésben, de Magyarországon ennek elterjedése még kezdeti fázisban van. Előadásomban bemutatom egy kérdőíves kutatás eredményeit, amely a hazai településtervezéssel foglalkozó szakemberek körében készült. A kutatás célja, hogy feltérképezze, mennyire ismerik és használják az AI-t, illetve milyen jövőbeni lehetőségeket látnak benne. Az előadás első része az AI definíciójára és alapvető jellemzőire összpontosít, majd áttekintem az AI urbanisztikai alkalmazásának lehetőségeit, nemzetközi példákat és bevált gyakorlatokat felvonultatva. Az eredmények rávilágítanak arra, hogy bár a szakemberek tisztában vannak az AI jelentőségével, a technológia tényleges alkalmazása még korlátozott hazánkban. Az előadás végén arra összpontosítok, hogyan lehetne az AI-t hatékonyabban integrálni a településtervezésbe a hazai szakemberek szerint, hogy az javítsa a városfejlesztés és a tervezési folyamatok hatékonyságát.

Ferencz Gábor

Bor, mámor és vidékidill a Somló hegy környékén

Az előadás a vidékturizmus szereplői által előállított mentális reprezentációk és az általuk ígért élmények nyomába eredve azt vizsgálja, hogy miként változtatják meg ezek a konstrukciók egy sok szempontból fejletlen térség karakterét. A népszámlálási adatokból is kiolvasható a Somló hegy lábánál fekvő települések dzsentrifikálódása, azaz a magasabb státuszú népesség beáramlása. Mindez összefügg a Somló felértékelődésével, ugyanis az elmúlt időszakban számos turisztikai fejlesztés valósult meg: vendégházak, borteaszok és egyéb gasztronómiai élményeket kínáló vállalkozások kezdtek meg a működésüket, amelyek jelzik, hogy a parányi borvidék jelentős változáson megy keresztül. A változás mozgatói elsősorban helyi és betelepült vállalkozók, akik a beruházásaikkal közvetlenül is hozzájárulnak a táj és a vidéki társadalom átalakulásához. A borászokkal, vállalkozókkal, turisztikai szakemberekkel és helyi döntéshozókkal készített mélyinterjúkra és az online elérhető szöveges és vizuális adatok kvalitatív elemzésére épülő kutatásunk célja a somló borvidékhez kapcsolódó vidéki idill konstrukciójának megragadása. A vidékturizmus szereplői által létrehozott termék vonzerejét egy fantázia-konstrukció (objet petit a) hozza létre, amely gyakran a nagyvárosi miliővel szemben az elvonulás, a természethez való visszatérés tereként jelentkezik, de nyújthatja a kaland és a felfedezés, vagy akár a prémium fogyasztás és az exkluzivitás élményét. Kinek? Elsősorban a fizetőképes városi fogyasztónak.

Keszei Barbara - Hübner Andrea - Benkei-Kovács Balázs

Helyidentitás és helykötődés az ott született és a beköltöző lakosok körében három magyar városban

A helyidentitással, a helykötődéssel, a helyfüggőséggel és a hely ismertségével kapcsolatos heves tudományos viták jelzik a fogalmak körüli nehézségeket (Twigger-Ross et al., 2003, Carrus et al., 2005, White et al., 2008).

Kutatásunkkal ezekhez a helyelméleti kérdésekhez szeretnénk hozzájárulni a váci, a főtí és a gödi lakosok városukhoz való viszonyának vizsgálatán keresztül. Azt elemeztük, hogy a helykötődés és a hely ismerete hogyan függ össze azzal, hogy a lakosok mennyi ideje laknak az adott városban. Azt is vizsgáltuk, hogy a helyi lakosok helykötődése milyen összefüggést mutat azzal, hogy fontos vendégeknek mit mutatnának meg. Úgy véljük, hogy az erre a kérdésre adott válaszok rámutatnak a személyesen fontosnak tartott értékekre és a turisták számára elképzelt attrakciók közötti különbségekre. A helyszínek helyi lakosok általi percepciója és a látogatók feltételezett preferenciái közti különbsége érdekes szempontokat adhat az örökséginterpretáció területén is.

Agglomerációs kihívások, attitűdök, fenntartható közlekedésfejlesztés és várostérségi igazgatás / 1

Ötödik blokk/1
16:00-17:10

Aquincum terem

Vitézy Dávid;
Porhajás Gábor László

Szekció előadások

Tatai Zsombor: Térszerkezeti folyamatok és kihívások a budapesti agglomerációban

Szele András: A budapesti agglomeráció településeinek közlekedési gondjai és ennek urbanisztikai háttere

Nagy Zsombor: A tömegközlekedés és az autóhasználat dilemmája Budapest agglomerációjában: Kvalitatív elemzés a közlekedési attitűdre

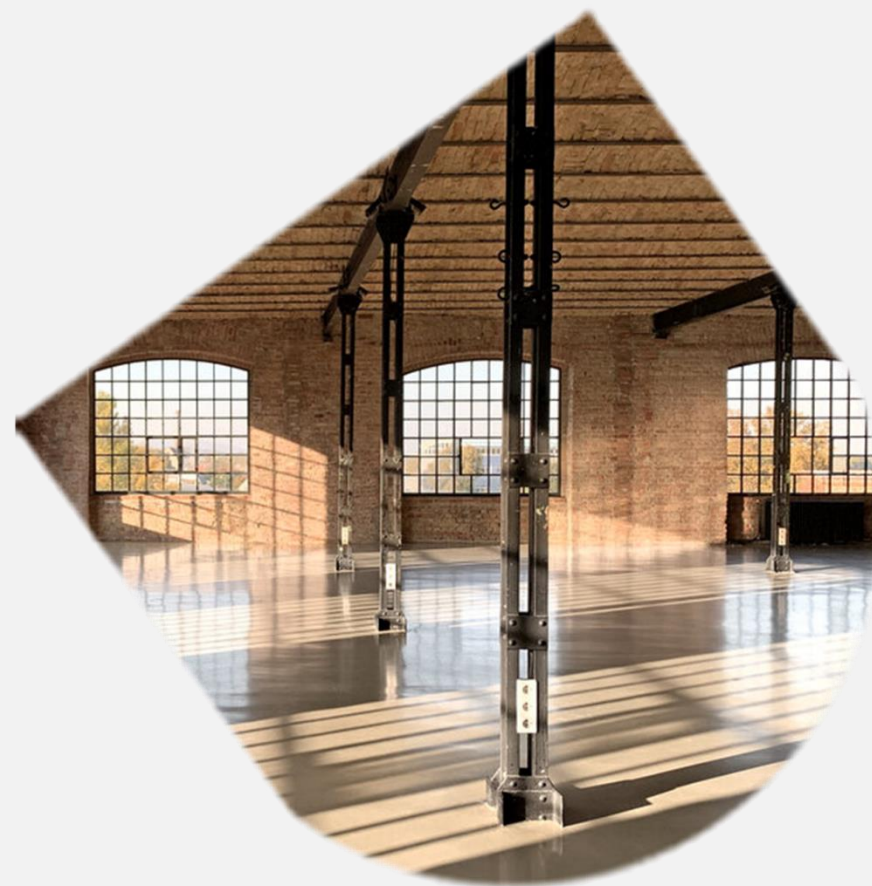
Veress Nóra Csilla: A kolozsvári metró-projekt - lehetőségek és kihívások

Kérdések & válaszok

Szekcióleírás

A fenntartható közlekedésfejlesztés kihívásaival egyaránt szembesülünk agglomerációs és települési léptékben is. A szekcióban ezekből a dilemmákból és az arra adott válaszokból mutatunk be egy csokrot, nemcsak közlekedésfejlesztési, hanem urbanisztikai szempontokat egyaránt érintve.

A szekció első felében elhangzó előadásokban arra keressük a választ, hogy a nagyvárosaink környezetében zajló agglomerációs folyamatok milyen közlekedési kihívásokat támasztanak a térségekkel szemben és a közlekedési kapcsolatok mennyiben befolyásolják a szuburbanizáció folyamatát. Szó lesz a budapesti agglomeráció térszerkezeti folyamatainak változásairól, az ebből fakadó közlekedési kihívásokról és az ezekre adott közlekedési és urbanisztikai megoldások értékeléséről. Bemutatunk egy, az ingázók közlekedési döntéseit meghatározó szempontokat feltáró kutatást, és kitekintésként megismerhetjük, milyen szempontok alapján döntöttek a kolozsvári metróról és milyen kihívások jelentkeznek ennek a beruházásnak a megvalósítása során.

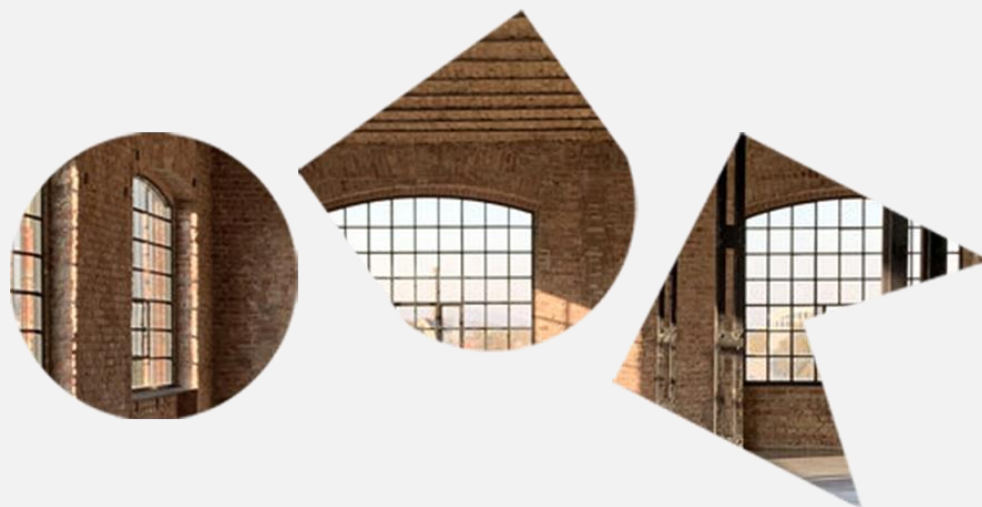

Tatai Zsombor

Térszerkezeti folyamatok és kihívások a budapesti agglomerációban

A budapesti agglomeráció az ország gazdaságának motorja. Itt koncentrálódik Magyarország népességének több mint negyede, és itt termelődik meg az ország nemzeti jövedelmének közel fele, ezen belül Budapesten a 37%-a. A kellően összehangolt tervezés és együttműködés hiánya miatt romlik a térség versenyképessége, a növekvő társadalmi egyenlőtlenségek megbénítják az agglomeráció működését. A szabályozatlan szuburbanizációs folyamatok miatt egyre nagyobb társadalmi, környezeti és gazdasági kihívásokkal kell szembenéznük az agglomeráció településeinek. Az ingázás és a motorizáció növekedése közlekedési nehézségeket és fokozódó környezeti terhelést okoz a fővárosban, miközben a fővároson kívüli, robbanásszerűen terjeszkedő agglomerációs települések ellátási problémákkal és társadalmi feszültségekkel néznek szembe.

Mindezen kihívásokat felismerve a Fővárosi Önkormányzat megbízta a BFVT Kft.-t egy olyan tanulmányterv készítésével, ami több szakértő közreműködésével, részletes helyzetelemzés elkészítésével feltárta a térségi folyamatokat társadalmi, környezeti és gazdasági oldalról, meghatározta a folyamatok fő mozgatórugóit és javaslatokat ad a szuburbanizációs folyamatok lassítására, kedvezőtlen hatásainak mérséklésére jogszabályi, gazdasági, tervezési, társadalmi eszközökkel és együttműködési, intézményrendszer-fejlesztési javaslatokkal. Az előadás keretében az elkészült tanulmányterv térszerkezeti folyamatokat érintő elemzéseit, közvéleménykutatási eredményeit mutatjuk be.

Szele András

A budapesti agglomeráció településeinek közlekedési gondjai és ennek urbanisztikai háttere

A budapesti agglomeráció településein a lakosság és így a városvezetés által érzékelt legnagyobb probléma általában a közlekedés. Ennek országos, regionális és forrásoldali okai ismertek, azonban az egyes önkormányzatok egyedi kísérletei a lakossági igények kielégítésére kevésbé ismertek. A lakosság által kifogásolt típusproblémák és ezek egyedi megoldásainak hátterében igen gyakran felmerülnek urbanisztikai szempontok, hiányok. Az előadásban valódi tervezési folyamatok során kiderült konkrét problémák összefüggései kerülnek bemutatásra.

Nagy Zsombor

A tömegközlekedés és az autóhasználat dilemmája Budapest agglomerációjában: Kvalitatív elemzés a közlekedési attitűdre

A nagyvárosok agglomerációs területein egyre nagyobb problémát jelent a lakóterületek szétterjedése, az „urban sprawl”, és az ezzel együtt járó személygépjármű-forgalom mennyisége. Budapesten is, ahol a napszinten munkába ingázók által okozott autómennyiség egyre égetőbb problémát okoz mind a fővárosban, mind az agglomerációban. Azonban a vasút- és autóbuszos közlekedésfejlesztések hatására sem változott meg kiemelkedően az ingázók modal splitje. Elengedhetetlen megérteni, hogy az emberek miért döntenek adott közlekedési módok mellett, összességében milyen közlekedési attitűdökkel rendelkeznek, amelyek befolyásolják azt, hogy milyen is az utazási viselkedésük. A kutatás célja, hogy átfogó képet nyújtson arról, hogyan járulhat hozzá a közlekedési attitűdök megértése a fenntarthatóbb közlekedési rendszerek kialakításához, egyáltalán hogyan lehet kvalitatív alapokon álló módszertani modellel feltárni ezeket. A kutatás eredményei hasznos információkat szolgáltathatnak a közlekedéstervezéshez és a fenntarthatósági stratégiák kidolgozásához, különösen a közlekedési módválasztási preferenciák és az attitűdváltozások terén. A kutatás kvalitatív módszertani alapokon nyugszik, amely fókuszcsoporthoz- és félig strukturált interjúkat alkalmaz. A kutató megpróbálja feltárni az ingázók közlekedési döntéseit meghatározó szempontokat, különös tekintettel az időre, a távolságra és az épített környezetre.

Veress Nóra Csilla

A kolozsvári metró-projekt - lehetőségek és kihívások

Kolozsváron nemrégiben kezdődtek el a földmunkák a metró építéséhez, amely a bukaresti után Románia második metróvonalára lesz. A tervek szerint az új metróvonal megoldja a 300.000 fős város mindennapi forgalma és túlszűfolt utcái okozta problémákat, amelyek részben a szocializmus erőltetett városfejlesztésének folyamán, részben viszont az elmúlt húsz év erőteljes szuburbanizációs folyamatainak következményei.

A metró-projekt célja nemcsak egy fenntartható tömegközlekedési rendszer kialakítása, hanem a település fő tengelyén, a kelet-nyugati tengelyen elhelyezkedő társadalmi-gazdasági létesítmények, szolgáltatások gyorsan elérhetővé tétele is, így az újonnan épülő metróvonal egyszerre segítené a metropolisz-övezet különböző településeiből a városközpontba való bejutást és a városrészek közötti közlekedést. A projekt egybeesik a Kolozsvár Metropolisz Övezet Integrált Városfejlesztési Stratégiájának (2021-2030) stratégiai célkitűzéseivel, amelyeknek egyike a település és a metropolisz-övezet forgalmának tehermentesítése, illetve a forgalom zökkenőmentessé tétele, a térség fejlesztésén és élhetőbbé tételén túl.

Európában nem példátlan az, hogy egy ekkora méretű város metróvonalalal rendelkezzen. A metró megvalósítása azonban nem egyszerű feladat, mivel a tervezett útvonal védett régészeti és kulturális területet szel ketté, amely egyrészt instabil talajjal rendelkezik, másrészt igen sűrűn lakott, és a város jelenlegi közlekedésének egyik fő ütőere.

Agglomerációs kihívások, attitűdök, fenntartható közlekedésfejlesztés és várostérségi igazgatás / 2

Ötödik blokk/2
17:10-18:30

Aquincum terem

Bodor Ádám;
Nagy Zsombor

Szekció előadások

Dr. Lieszkovszky József Pál: Az igényvezérelt közlekedési rendszerek alkalmazása a városi és a vidéki terekben

Boros Lajos - Börzsey Barnabás - Faragó Zsombor - Kriska Olivér - Lőkös Mihály - Szkalisity András - Tráser Nándor Zoltán - Nagy Gyula: Tényleg minden rolleres szabálytalan? - A szegedi rollerhasználat longitudinális vizsgálatának eredményei

Virág Benedek: Közösségi kerékpártárolók kialakítása üresen álló helyiségekben

Simon Dániel: Agglomerációs városközpont és szociális lakószövet

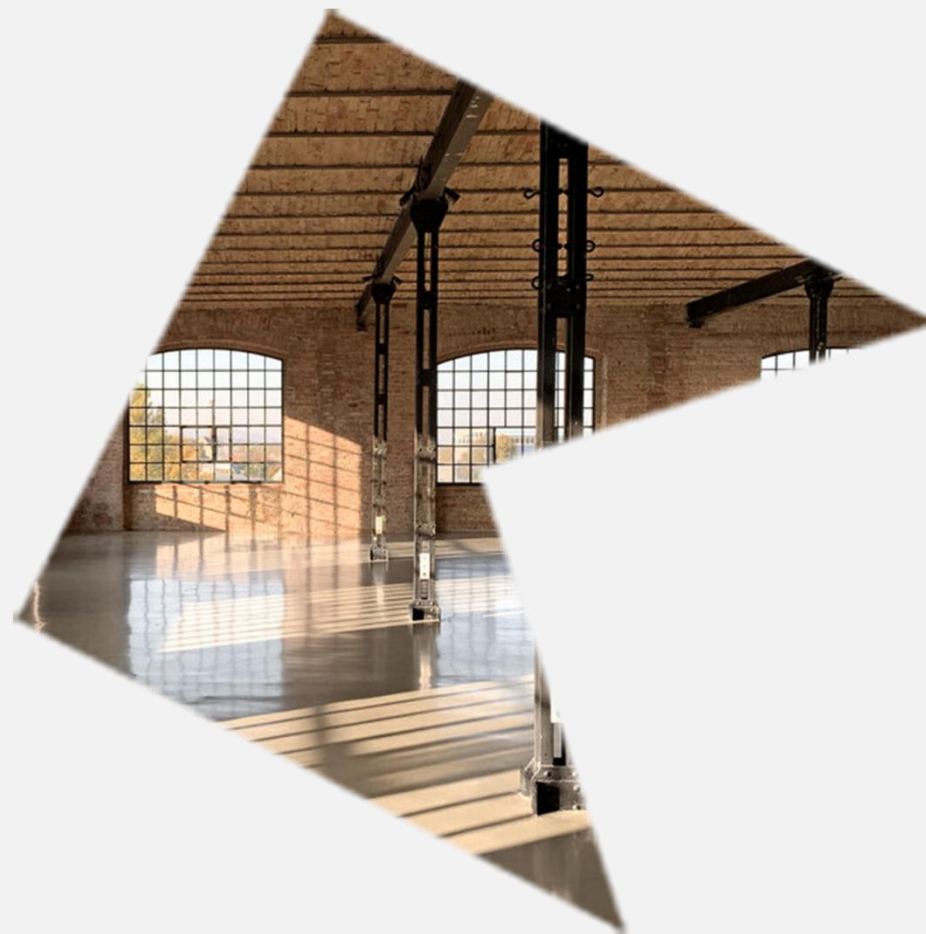
Kérdések & válaszok

Szekcióleírás

A fenntartható közlekedésfejlesztés kihívásaival egyaránt szembesülünk agglomerációs és települési léptékben is. A szekcióban ezekből a dilemmákból és az arra adott válaszokból mutatunk be egy csokrot, nemcsak közlekedésfejlesztési, hanem urbanisztikai szempontokat egyaránt érintve.

A szekció második felében városaink, településeink fenntartható közlekedésével foglalkozunk, olyan kérdéseket érintve, mint az igényvezérelt közlekedés, a mikromobilitás, vagy épp az innovatív kerékpártárolási megoldások. A szekciót rövid, interaktív beszélgetéssel zárjuk arra a kérdésre keresve a választ, melyek lennének azok a kérdések, amikkel a közlekedéstervezésnek és a kapcsolódó kutatásnak aktívabban kellene foglalkoznia.

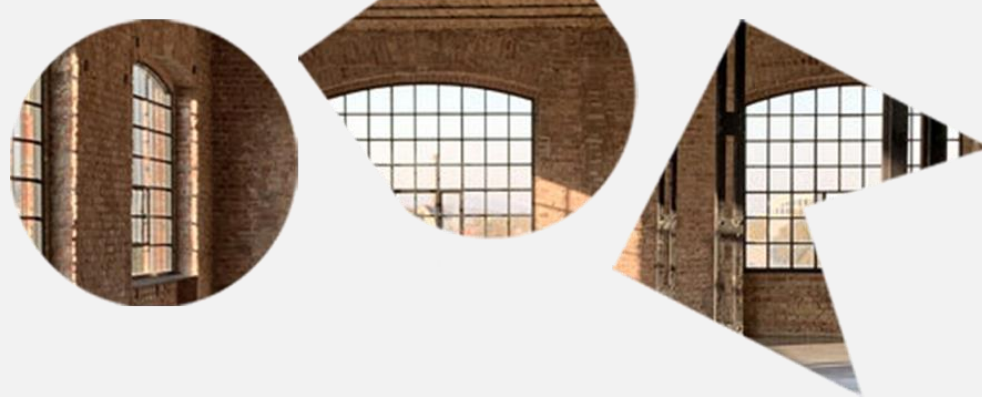

Dr. Lieszkovszky József Pál

Az igényvezérelt közlekedési rendszerek alkalmazása a városi és a vidéki terekben

Az igényvezérelt közlekedési formák (DRT – Demand Responsive Transport) létrehozatala óta az a gondolat áll ezen rendszerek mögött, hogy miképp lehetne hatékonyabb módon a közforgalmú közlekedési kínálatot a tényleges kereslethez igazítani olyan ritkán lakott városi és vidéki térségekben, ahol a közlekedési igény mindig is alacsony volt. Ráadásul sok esetben – főképp a vidéki térségekben – a marginalizált helyzetben lévő társadalmi csoportok élnek nagy arányban azokon a településeken, ahol a közforgalmú közlekedési kínálat alacsony; így a DRT rendszerek a közlekedési eredetű szegénység és a közlekedési eredetű társadalmi kirekesztettség problematikájára is megoldásként szolgálhatnak.

Az előadás során többek között az alábbi kérdésekre keressük a válaszokat: Mikor és hol jöttek létre az első DRT szolgáltatások? Hogyan és milyen formában tudják helyettesíteni vagy kiegészíteni a meglévő fix, menetrendszerinti közforgalmú közlekedési rendszereket? Milyen hasonlóságok és különbségek tapasztalhatók a városi és a vidéki megjelenési formái között? Hol kerülnek DRT megoldások Magyarországon alkalmazásra, s még hol lehetne ilyeneket megvalósítani?

Boros Lajos - Börzsey Barnabás - Faragó Zsombor - Kriska Olivér - Lőkös Mihály - Szkalisity András - Tráser Nándor Zoltán - Nagy Gyula

Tényleg minden rolleres szabálytalan? - A szegedi rollerhasználat longitudinális vizsgálatának eredményei

Napjaink talán legtöbb vitát kiváltó mikromobilitási eszközei az elektromos rollerek, amelyekkel jelenleg tanulják az együttélést a közlekedők. A közbeszédben elterjedt, hogy sok a rolleres érintettség a sérüléssel járó balesetekben, ennek oka pedig, hogy a felhasználók a szabályokat figyelmen kívül hagyják. Vizsgálatunk célja, hogy e vélekedés igazságtartalmát vizsgáljuk: valóban így van-e ez, illetve, hogy a saját, vagy a bérelt rollereket használók a szabálytalanabbak? A kutatás színtere Szeged, ahol kifejezetten sok a rolleres a terepviszonyok, az úthálózat, az egyetemváros jelleg miatt. A vizsgálat a terepi megfigyelésre, forgalomszámlálásra épült. Az eredményeink azt mutatják, hogy a rollerhasználat a körülményektől függetlenül jellemző: még esős időben is egy átlagos órában 15 rolleres volt. Hangsúlyos a saját tulajdonú rollerek használata: minden Lime-használóra több mint 3 saját e-rolleres jut. A legmagasabb szabálytalansági- és konfliktus arány a Lime-osok körében volt. A rögzített 791 rolleres 31 alkalommal került konfliktusba és 163 esetben szabálytalankodott. A jelenlegi KRESZ-ben sem egyértelmű, hogy hol kellene közlekedniük a rollereseknek – ez önmagában jelentős konfliktusforrás. A legtöbb szabálytalanságot és konfliktust a járdán hajtók okozták. A leggyakoribb szabálytalanság a zebrán áthajtás és a ketten egy rolleren utazás volt.

Virág Benedek

Közösségi kerékpártárolók kialakítása üresen álló helyiségekben

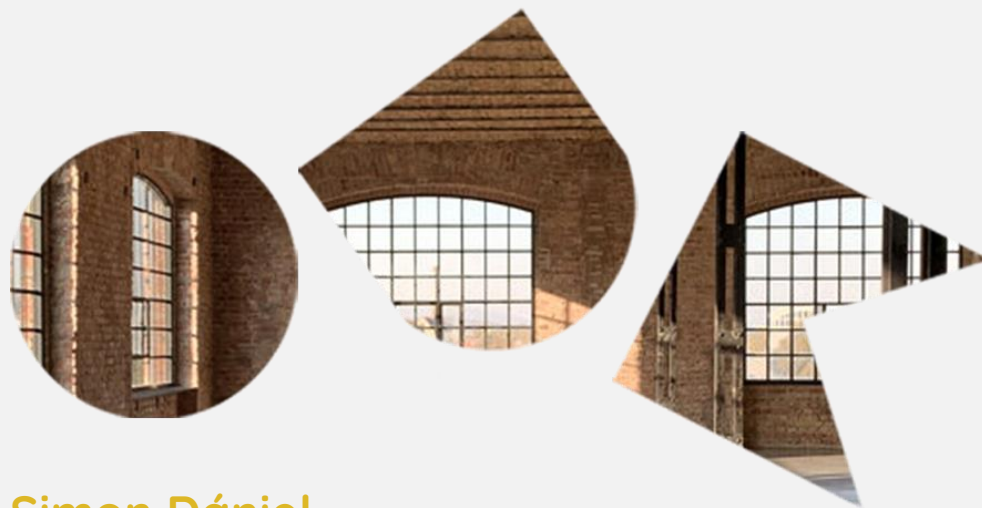
A közösségi kerékpártároló gondolata két, régóta fennálló városi probléma együttes megoldására született meg:

(1) A kerékpáros kultúra fejlődésével, a bringák számának növekedésével egyre több városlakónak okoz problémát biciklijének otthoni tárolása, hiszen a házak többségében nincs erre kialakított, kényelmes és biztonságos helyiség.

(2) Mindeközben több mint egy évtizede sok az üresen álló, kihasználatlan, egykor üzletként, műhelyként, vagy egyéb célra használt, az utcáról nyíló, földszinti helyiség a nagyvárosokban.

Ezekből az üresen álló helyiségekből, a megfelelő biztonságtechnikai eszközök telepítésével, a bejárati ajtó cseréjével, valamint a bringatarolo.hu webes alkalmazással, költséghatékony módon alakítható ki közösségi kerékpártároló. Ez a megoldás a kerékpárral rendelkező városlakók és az üres helyiségek tulajdonosainak is hasznára válik.

Az első prototípus már 2023 nyara óta működik is a Budapest Főváros II. kerület, Erőd utca 18. szám alatti helyiségben. A több mint egy éves üzemelés során azt tapasztaljuk, hogy a modell jól funkcionál. Egy régóta kihasználatlan, tulajdonosának veszteséget termelő helyiségben kialakított közösségi kerékpártárolót a helyi lakosok kerékpárjaik tárolására használják.

Simon Dániel

Agglomerációs városközpont és szociális lakószövet

Budapest sokat tárgyalt akut problémáinak egyike az öt körbeölelő agglomeráció szétterülése, folyamatos és szünni nem akaró növekedése. Ez az agglomerációs környezet sokat tárgyalt súlyos terhet ró a fővárosra: az agglomerációból ingázók környezeti terheit a főváros infrastruktúrája és lakossága viseli. Ez a hatás fordított előjellel ugyanúgy jelentkezik az agglomerációban is: az alvó elővárosok ténye a helyi kulturális és komplex élet hiányáról árulkodik. Az agglomerációs város ezért afféle parazitikus entitásként jelenik meg a főváros körül: gazdatest nélkül önálló és teljes értékű élet tereként nem értelmezhető.

A Budapestet sújtó lakáskrizis és fővárosi közlekedési rendszer túlterhelődése olyan probléma, ami csak a főváros-előváros komplex rendszerében történő együttes kezelésén keresztül oldható meg. Milyen módon lehet az agglomerációs városokat újradefiniálni, a teljes értékű kisvárosi-városi élet tereit és feltételeit helyben megteremteni, és ezáltal a Budapestre utaltságot – annak környezeti, közlekedési terheivel együtt – csökkenteni?

A bemutatandó koncepció az egykori budakalászi Lenfonógyár területén egy lehetséges agglomerációs városközpont, mint közösségi-kulturális tér megteremtését vázolja. Egy helyi szinten adaptálható modellt kínál Budapest agglomerációs városainak, amivel azoknak nem csak kulturális, de szociális ajánlatot is tesz az agglomerációs városközpontokra ráépülő szociális lakószövet gondolatával.

Részvételiség, taktikai és társadalmi várostervezés és -fejlesztés, városhasználók a térben / 1

Ötödik blokk/1
16:00-17:10

Békásmegyer terem

Kőszeghy Lea;
Fehér Zsófia Gabriella

Szekció előadások

Gábor Péter: A Jane Haining rakpart taktikai urbanisztikai és zöldinfrastruktúra-fejlesztése – felkészülés a hosszútávú tervek megvalósítására

Huszár Daniella: A Hengermalom Projekt: Egy közösségi-alapú ingatlanfejlesztés lehetőségei - betekintés egy folyamatban lévő munkába

Fehér Zsófia Gabriella: A városi terek újragondolása: Taktikai urbanizmussal az élhető városokért

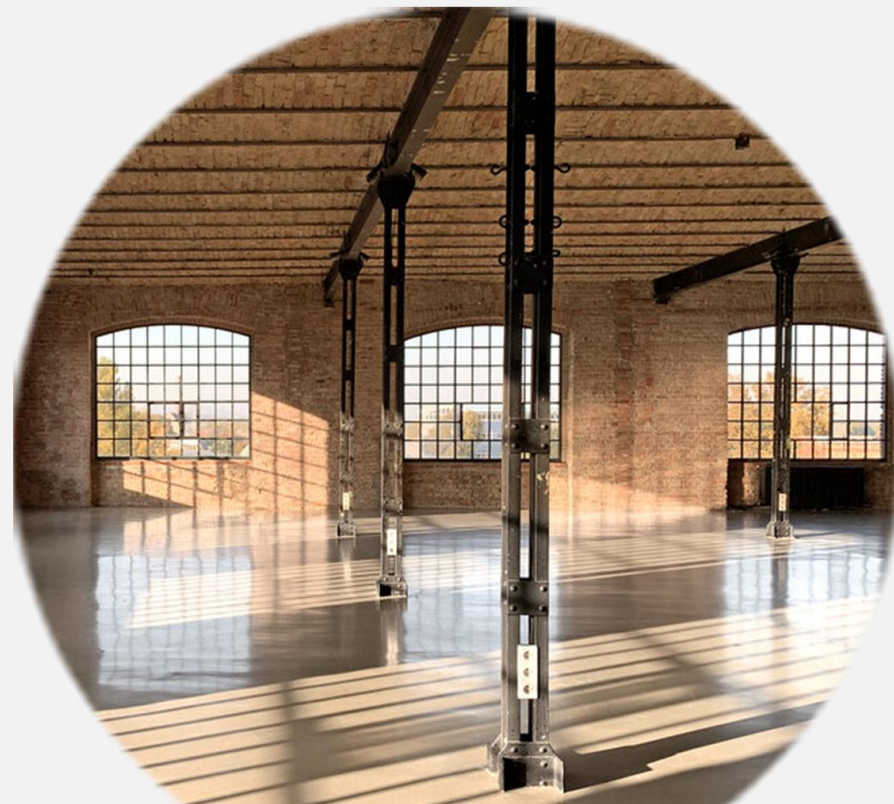
Kovács Tamás György: Városi séták alulhasznosított területeken

Kérdések & válaszok

Szekcióleírás

A szekció a városfejlesztés-tervezés és a városhasználók kapcsolatát járja körül és olyan részvételi, taktikai és társadalmi várostervezési megközelítéseket mutat be, amelyek célja a városhasználók különféle igényeit kiszolgáló városi terek létrehozása. Mára a várostervezésnek alkalmazkodnia kell a megváltozott városfelhasználó igényekhez (pl. sétálhatóság, biciklizhetőség, kompaktság) és egyre nagyobb elvárás mutatkozik különböző társadalmi csoportok szempontjainak figyelembe vételére (pl. nők, gyerekek, idősök). A városfejlesztés-tervezés gyakorlatában mindez többféle formában jelenik meg. A részvételi tervezés biztosítja, hogy a közösségek tagjai aktívan részt vehessenek a döntéshozatali folyamatban, erősítve a közösség iránti elkötelezettség érzését, és garantálva, hogy a fejlesztés a közösség igényeit tükrözze. A taktikai urbanizmus kis léptékű, ideiglenes beavatkozásokra összpontosítva gyors, költséghatékony fejlesztéseket tesz lehetővé, amelyeket a közösség visszajelzései alapján lehet tesztelni és finomítani. A társadalmi várostervezés a társadalmi interakciókat és a közösségi jóllétet elősegítő terek létrehozását helyezi előtérbe, biztosítva, hogy a városi környezet ne csak funkcionális, hanem élettel teli és hívogató is legyen. Ezek a megközelítések együttesen olyan rugalmas, alkalmazkodni képes városi tereket hoznak létre, amelyek minden polgár számára javítják az életminőséget.

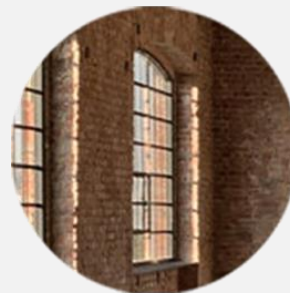

Gábor Péter

A Jane Haining rakpart taktikai urbanisztikai és zöldinfrastruktúra-fejlesztése – felkészülés a hosszútávú tervek megvalósítására

A Fővárosi Önkormányzat fejlesztési dokumentumaiban, így az Otthon Budapesten Programban és a Radó Dezső Tervben is kiemelt célként szerepel a pesti Duna-part fokozatos humanizálása, gyalogos- és kerékpárosbaráttá tétele, zöldfelületi fejlesztése. Első lépésként a pesti alsó rakpart Margit híd és Erzsébet híd közötti szakasza hétvégente időszakos megnyitásra került a gyalogos, kerékpáros, rolleres, stb. használók előtt, és lezárásra a gépjármű-forgalom elől. A nagy volumenű beruházás megvalósításának költség- és időigénye miatt, valamint azért is, mert a rakpartok funkcióváltása kapcsán a társadalmi konszenzus megteremtése is jelentős kihívás, az átfogó felújítást taktikai urbanisztikai beavatkozások, illetve kisebb léptékű zöldinfrastruktúra-fejlesztések készítik elő. A kezdeti, 2020 óta gyakorlattá vált nyári hétvégi megnyitásokat követően 2023-tól taktikai urbanisztikai beavatkozásokkal színesítjük a pesti alsó rakpart Lánchíd és Erzsébet híd közötti, Jane Haining rakpart elnevezésű szakaszát. A taktikai urbanisztikai beavatkozás keretében a Valyo – Város és Folyó Egyesülettel együttműködve ideiglenes köztéri bútorokat és növényzetet helyeztünk ki, rendezvényekkel, valamint a Viadukt kulturális és vendéglátás célú hasznosításával mutattuk be, hogy milyen lehet majd a funkcióváltást követően a Duna-part. A 2023. évi programsorozat sikerén felbuzdulva 2024-ben további, középtávú fejlesztéseket is megvalósítottunk a rakpart humanizálása érdekében. A távlati tervekkel összhangban fákat telepítettünk, évelőfelületeket alakítottunk ki és biztosítottuk ezek öntözését. A fák felcseperedéséig árnyékoló berendezések telepítésével hoztunk létre egységes arculatú pihenőhelyeket. A kerékpárosok számára kerékpártámaszokat, a gyalogosok számára padokat és napozóágyakat helyeztünk ki. A területen lévő kikötőhelyeket használókkal egyeztetve koncentrált rakodókat alakítottunk ki, hogy a hajós területhasználat és kiszolgálás zavartalanul folytatódhasson, miközben a parkolóhelyek többségét (a mozgássérült várakozóhelyek, taxidrosztok és buszmegállók kivételével) felszámoltuk.

A taktikai urbanisztikai beavatkozások és a zöldinfrastruktúra-fejlesztés célja, hogy megtapasztalhatóvá tegye, milyen módon újulhat meg a fővárosi Duna-part.

Huszár Daniella

A Hengermalom Projekt: Egy közösségi-alapú ingatlanfejlesztés lehetőségei - betekintés egy folyamatban lévő munkába

A Város és Folyó Egyesületnek évtizedes tapasztalata van a városi közterek hozzáférhetőbbé tételében. Az egyesület 2024 tavaszán vágott bele a Budai Hengermalom átmeneti hasznosítására irányuló koncepció kidolgozásába a tulajdonos megbízásából, az építész stúdióval együttműködésben.

A Hengermalom Projekt célja a helyszín fokozatos, adaptív újrahasznosítása a környékbeliek és az aktív városformáló közösségek bevonásával. Célunk az adaptív újrahasznosítás közösségi-alapú módszertanának hazai alkalmazása, a kipróbált módszerekkel kapcsolatos tapasztalatok megosztása. Az előadás ebbe a folyamatba nyújt betekintést, összegezve az eddigi eredményeket.

A Kopaszi-gát közvetlen szomszédságában, az ingatlanfejlesztési zóna közepén található ipari műemlékegyüttes 1910-ben épült, Budapest malomipari jelentőségének egyik utolsó emléke. Az, hogy az ipari műemlékek közötti elkerített lakó- és irodaparkokból hogyan lesz élhető lakó- és munkakörnyezet, hogy hol van a terület központja, egyelőre nem látszik.

Az átmeneti hasznosítási koncepcióban a közösségi tervezés, service design eszközökkel dolgozunk, feltérképezve a környék szolgáltatásait, a helyiek és a potenciális bérlők igényeit. Nyugat-Európában az adaptív újrahasznosítás közösségi megközelítése már bevett gyakorlat, és számos példát tekintünk előképnek mind a módszertan, mind a működési modell tekintetében. Az előadás ezen példák tanulságait és a Hengermalom Projekt keretében való alkalmazásuk lehetőségeit mutatja be.

Fehér Zsófia Gabriella

A városi terek újragondolása: Taktikai urbanizmussal az élhető városokért

Ma válságok korát éljük gazdasági megszorításokkal, politikai bizalmatlansággal, társadalmi elidegenedéssel. Városaink zsúfoltak, személytelenek; az élhető, egészséges, a közösségek igényeit kiszolgáló városi környezet „hiánycikk”. Erre fókuszál a taktikai urbanizmus egyszerű, rugalmas, költséghatékony módszere, amely mindenkinek előnyös: az önkormányzatok kis költségvetésű, látványos projekteket valósítanak meg; a helyiek saját igényeikre szabott, részvételi tervezéssel alakíthatják környezetüket; s végül az egész társadalom szemléletformálása is kezdetét veheti.

A szakirodalom áttekintése alapján hazánkban döntően intézményesített formában van jelen taktikai urbanizmus a jogszabályi környezet és a lakossági attitűd folytán. Sikeres példának a 2022-es Budapest Tuning pályázatát vettem: civil kezdeményezésű projektek jöttek létre alternatív közterület-használattal, közösségformáló programokkal a városi területek zöldítésével együtt. Kutatásomban arra kerestem a választ, hogy e pályázat mennyiben mozdítja elő a taktikai urbanizmus térnyerését. Kvalitatív módszereimben az empirikus adatfelvételt félig strukturált interjúkra alapoztam, lakossági kérdőíves felméréssel kiegészítve. Az elemzés alapján egyértelmű, hogy ez a kiírás mind forrásbiztosítással, mind tudásmegosztással elősegítette a módszer elterjedését. Végül soron a projektek ciklikussága és a helyiekkel való folyamatos kommunikáció érheti el a városi környezettel kapcsolatos szemléletelőremutató változását.

Kovács Tamás György

Városi séták alulhasznosított területeken

Budapesten a tematikus városi séták népszerűsége másfél évtizede töretlenül növekedő pályán van, mára hétről hétre sok száz ember választja a kikapcsolódásnak ezt a formáját. Ennek köszönhetően nagy mennyiségű tapasztalat és adat áll rendelkezésre, ami segíti a műfaj további fejlődését.

Egy jól felépített és megalapozott városi séta sok esetben valójában az akadémiai szféra tudományos eredményeinek közérthető feldolgozása, bemutatása. Fórum, ahol a valós városi térben, a legkülönbözőbb háttérű és érdeklődésű emberek találkoznak sokszor összetett várostervezési, építészeti kérdésekkel.

A séták jelentős része üres épületeket, barnamezős területeket mutat be az érdeklődőknek, ezért a városi sétákon belül jól lehatárolható, önállóan vizsgálható csoportot képeznek ezek a programok.

Vizsgálatomban arra keresem a választ, hogy a rendelkezésre álló kérdőíves visszajelzésekkel származó nagy mennyiségű adat, sétálói és sétavezetői visszajelzések, interjúk alapján mi fogalmazható meg arról, hogy a séták során szerzett tapasztalatok, közösségi élmények hogyan alakították a résztvevők attitűdjét az alulhasznosított épületekkel, városi területekkel kapcsolatban.

2013 óta (a Covid okozta kényszerszünetről eltekintve), folyamatosan, havi több alkalommal vezetek tematikus városi sétákat Budapesten, több mint 40 félért, több mint 500 alkalommal. A vizsgálatokhoz rendelkezésemre állnak interjúk és a séta visszajelzések bő adatbázisa.

Részvételiség, taktikai és társadalmi várostervezés és -fejlesztés, városhasználók a térben/ 2

Ötödik blokk/2
17:10-18:30

Békásmegyer terem

Kőszeghy Lea;
Fehér Zsófia Gabriella

Szekció előadások

Tétényi Éva Edit: Okos városok - okos vezetők

Ferik Tünde: Kötelező kommunikáció vs. közösségi tervezés

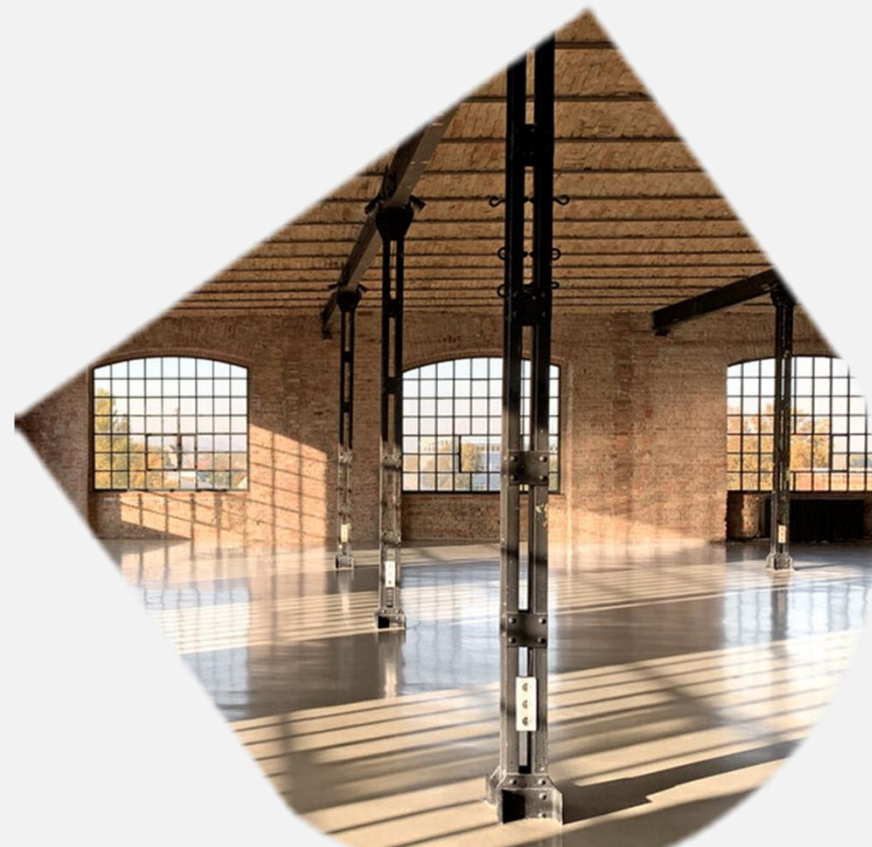
Szabó Julianna: Szociokrácia: demokráciafejlesztés lakóközösségekben

Alföldi György: A lokalitás jelentősége a jövő városában

Kérdések & válaszok

Szekcióleírás

A szekció a városfejlesztés-tervezés és a városhasználók kapcsolatát járja körül és olyan részvételi, taktikai és társadalmi várostervezési megközelítéseket mutat be, amelyek célja a városhasználók különféle igényeit kiszolgáló városi terek létrehozása. Mára a várostervezésnek alkalmazkodnia kell a megváltozott városfelhasználó igényekhez (pl. sétálhatóság, biciklizhetőség, kompaktág) és egyre nagyobb elvárás mutatkozik különböző társadalmi csoportok szempontjainak figyelembe vételére (pl. nők, gyerekek, idősök). A városfejlesztés-tervezés gyakorlatában mindez többféle formában jelenik meg. A részvételi tervezés biztosítja, hogy a közösségek tagjai aktívan részt vehessenek a döntéshozatali folyamatban, erősítve a közösség iránti elkötelezettség érzését, és garantálva, hogy a fejlesztés a közösség igényeit tükrözze. A taktikai urbanizmus kis léptékű, ideiglenes beavatkozásokra összpontosítva gyors, költséghatékony fejlesztéseket tesz lehetővé, amelyeket a közösség visszajelzései alapján lehet tesztelni és finomítani. A társadalmi várostervezés a társadalmi interakciókat és a közösségi jóllétet elősegítő terek létrehozását helyezi előtérbe, biztosítva, hogy a városi környezet ne csak funkcionális, hanem élettel teli és hívogató is legyen. Ezek a megközelítések együttesen olyan rugalmas, alkalmazkodni képes városi tereket hoznak létre, amelyek minden polgár számára javítják az életminőséget.

Tétényi Éva Edit

Okos városok - okos vezetők

Az elmúlt években a magyar közigazgatásban, annak is a helyi szintjén bekövetkező és folyamatban lévő jelentős változások és az igazgatási technológiák fejlődése által igényelt folyamatos szervezeti és finanszírozási átalakulások fokozott igényt támasztottak egy speciális szakmai tudással rendelkező, a helyi önkormányzati viszonyokat az alsó szinttől egészen a felső, stratégiai szintig ismerő, tervezni, stratégiát kialakítani és a megvalósítást irányítani képes vezetők iránt. Amikor helyi közösségről és politikáról beszélünk, nem szabad elfeledkeznünk arról sem, hogyan alakul át a település kapcsolati hálójá, ha tagjai a digitális világháló használói lesznek. A community networking megjelöléssel összefoglalható kezdeményezések új kötelekeket hoznak létre, amelyek eltérnek a hagyományos társadalmi struktúráktól, és a globális gondolkodás új dimenzióit nyitják meg. Az okos település jó nemzetközi gyakorlatai között a korszerű technológiai megoldások mellett a helyi lakosok életkörülményeinek javítására irányuló projektek is megtalálhatóak, de fontos szempont a fenntarthatóság, a jó kormányzás vagy a szociális tényezők javítása is. Ezek többnyire a helyi viszonyokra építő, de a környéken élőknek nyújtható többféle szolgáltatások bővítésével járó folyamatokat generálnak. A „Smart Leader” speciális vezetőképzés segít lépést tartani a napról napra változó elvárásokkal, kitekintést ad a sikeres projektekre, termékekre, szolgáltatásokra és a személyes kompetenciákat is fejleszti.

Ferik Tünde

Kötelező kommunikáció vs. közösségi tervezés

Sok közbeszerzésnél, pályázatnál a megfelelő források lehívásának a feltétele, hogy széles körű tájékoztatást nyújt az érdekelteknek a tervező, a beruházó, vagy a forrás nyertese.

Mire lehet ezt a kommunikációs kötelezettséget felhasználni? Kötelező rossz vagy lehetőség?

1. Ismertetjük a partnerekkel, lakosokkal a tervezett fejlesztést?
2. Valóban bevonjuk őket már a tervezési folyamatba is?

A Budapest Római-part fejlesztési koncepció és szabadtér-építészeti terv (KEHOP-1.4.0-15-2015-00001, Csillaghegyi öblözet védelme) készítése során ez utóbbit választotta a Fővárosi Önkormányzat. Hogy mi történt a 9 hónap alatt, 29 fórumon, több mint 400 résztvevővel, hogyan alkalmaztuk VZM Községi tervezés® módszertanát a 10 fős kiscsoportokban és a 120 fős tiltakozókkal megtöltött teremben...erről fogunk beszélni.

Szabó Julianna

Szociokrácia: demokráciafejlesztés lakóközösségekben

A részvételi városfejlesztés az elmúlt években jelentős fejlődésen esett át hazánkban. A hagyományos lakossági tájékoztatás mellett megjelentek fejlettebb, online eszközök, konzultációk, sőt direkt részvételi formák is, mint a közösségi költségvetés vagy a lakossági gyűlés.

Ennek ellenére a használt eszközök több kérdést vetnek fel a valós részvételiség megítélésében. Kételyeket támaszthat például

- az érdekelt csoportok valós elérése, reprezentációja,
- a szükséges szakmai ismeretek, átlátás megléte,
- a valós döntéshozatali felhatalmazás,
- a közpénzzel való felelős gazdálkodás,
- a részvételiség érvényesítése a megvalósításban és a monitoringban.

A CoHousing Budapest Egyesület új projektjében egy Magyarországon kevésbé ismert eszköz, a szociokrácia terjesztésére, adaptálására vállalkozott. A szociokrácia egy olyan közösség-szervezési, -fejlesztési, tervezési és döntéshozatali módszertan, amely egyesíti a bázisdemokrácia demokratikus garanciáit a képviseleti demokrácia hatékonyságával. A közösségi lakásprojektekben szinte kizárólagos módszertan, de számos kisközösségben, iskolában, vállalatban használják.

Az előadás a fenti szempontok alapján keretbe helyezi a szociokráciát, ismerteti alapelveit, felhasználását, a projekt célkitűzéseit és módszertanát.

Alföldi György

A lokalitás jelentősége a jövő városában

A világ különböző pontjain teljesen eltérő társadalmi formációkban, különböző méretekben élnek emberek a városokban. A városok vonzó képessége nem csökken a városiasodás megállíthatatlanul folytatódik. A klíma válság ellenére vagy éppen megoldására az emberek a szolgáltatásokhoz - oktatás, egészségügy - való közelség, a munkalehetőségek szélesebb választéka, a lakhatás megoldhatósága és még sorolhatjuk a vonzó tényezőket, miatt a városokat választják. Ez a folyamatos növekedés egyes városokat erősen érint, míg más városok a csökkenéssel küzdenek.

A városok közösségei ezért állandóan változnak családok és egyének költöznek be, új közösségek alakulnak a hagyományos közösségek feloldódnak és egymás mellett lakó emberek, családok alkotják az új sokszor ad hoc közösségeket. Napjaink városi átmenetét ugyanakkor a városok szerep változása is alakítja, a 19-20 század ipari igazgatási városait, felváltják a szolgáltatás bázisú központok. A városi gazdaságot a szolgáltatási szektor dominálja.

A COVID utáni helyzetben megerősödött a "home office" és az online kereskedelem. Megváltozott és felértékelődött a helyi közterületek, szolgáltatások szerepe, a találkozásokra vágyanak az emberek, és otthonosságra a közvetlen lakóhelyeiken. A városi kormányzások, különösen a helyiek ezért ezekkel a feladatokkal foglalkoznak hangsúlyosan. a célt tűzik ki maguk elé. A közösségi tervezéseknek kettős szerepe van ezekben a folyamatokban, a helyi igények becsatornázása mellett a cél a helyi kohézió erősítése a közösségekben, az együtt élő emberek közel hozása egymáshoz, a különféle értékek megismertetése és elfogadása.

Ez a lokális akciók dolga világszerte napjainkban és ez látszik a jövőben is. Emellett azonban a post-global időszak kihívásai egyre erősebbek, a klíma kihívások elleni küzdelem, a városok zöldítése, a különféle lakhatási-társadalmi problémák megoldatlanságai. A szomszédságok új szerepet kapnak ebben gyorsan változó világban.

Az előadás napjaink jó gyakorlatain keresztül veti fel az új kihívások kérdéseit!

Fenntartható zöldfelület-gazdálkodás, zöld- és kék infrastruktúrafejlesztés városainkban / 1

Ötödik blokk/1
16:00-17:10

Csillaghegy terem

Dorogi Zoltán;
Ghira Zsófia Anna

Szekció előadások

Dorogi Zoltán: Szemléletváltás a városi zöld- és kék infrastruktúra kezelésében?!

Kreka Ramón: Agglomerációs növekedés okozta kihívások a víziközmű-rendszerek vonatkozásában

Lohász Cecília: Folyami uszoda megvalósíthatósága Budapest belvárosában: az első Dunafürdő lehetséges helyszínei. A Fürdésre kiválóan alkalmas?! projekt tanulságai

Csomós György – Farkas Jenő Zsolt: A hazai nagyvárosok beépített területének növekedése mögött álló folyamatok feltérképezése

Matécsa Hanna – Sándor Tamás: Áradástűrő fatelepítés épített Duna-parton

Kérdések & válaszok

Szekcióleírás

Az antropogén klímaváltozás egyre kézzelfoghatóbbá váló hatásai – mint az extrém időjárási jelenségek, a hőhullámok – mindennapjaink részévé váltak. Ezekre a kihívásokra adott válaszként a zöld- és kék infrastruktúrák, mint például a zöldterületek és vízviasszatartó rendszerek, a víz értéként kezelése, egyre fontosabb szerepet kapnak a fenntartható településfejlesztésben.

A klímaváltozással szembeni alkalmazkodás és a megelőző intézkedések összehangoltan szükségesek, hiszen a megfelelő zöld- és kék infrastruktúra kezelése nemcsak a kibocsátás csökkentésére, hanem a települési rendszerek ellenállóképességének növelésére is összpontosít. Ezen infrastruktúrák fenntartása új kihívásként jelent meg sok önkormányzat számára, mivel ezek a területek komplex rálátást, több éves előretervezést igényelnek, folyamatos gondozással-kezeléssel és befektetett erőforrásokkal. A szekció bemutatja a zöldterületek és vízfelületek kezeléséhez kapcsolódó innovációkat és jó gyakorlatokat. Az előadások a stratégiai tervezés és a fenntarthatósági szempontok érvényesítésének kihívásaira, illetve az önkormányzati gyakorlatban már alkalmazott bevált módszerekre fókuszálnak. A szekció célja, hogy előmozdítsa a tudásmegosztást és a szakmai párbeszédet, támogatva a fenntartható zöld- és kék infrastruktúra kialakítását és fenntartását.

Dorogi Zoltán

Szemléletváltás a városi zöld- és kék infrastruktúra kezelésében?!

Vitaindító gondolatok a szekció diskurzusához: Történt-e szemléletváltás városaink zöld- és kék infrastruktúra kezelésében?

Az idestova 10 éve készült ITS-ek tervezésétől kezdődően napjainkig számos fejlesztési megbeszélésen került szóba a zöld- és kék infrastruktúra. A tervezéstől a kialakításon át a településüzemeltetésig különböző módon kapcsolódnak ezek a területek a lakosság mindennapjaihoz és az önkormányzatok működéséhez, anyagi lehetőségeihez. Az egyre szárazabb időszakok városi ökoszisztémát is sújtó hatásai a figyelem fókuszába terelték a témát, amire különböző trendek is ráfűződtek. Más oldalról az építési és településrendezési jogszabályok változása követeli meg az eddigi gyakorlatok módosítását. Hogyan tekintenek a települések ezeken túl a zöld- és kék értékeikre?

Az előadás során ezen kérdések megjelenését tekintjük át a városok mindennapjaiban egy településfejlesztő szemüvegen keresztül, összegezve az utóbbi évek tapasztalatait, megoldáskereséseit jó és kevésbé jó gyakorlatokon keresztül.

Kreka Ramón

Agglomerációs növekedés okozta kihívások a víziközmű-rendszerek vonatkozásában

A Budapestet övező agglomerációs területek utóbbi évtizedben végbement gyors fejlődésének és népességnövekedésének hatására a víziközmű-rendszerek több helyen elérték kapacitásuk határát, amelynek következtében átfogó fejlesztések váltak szükségessé.

A szuburbanizáció következtében Budapest lakossága a 80-as évek óta folyamatosan csökken, míg az agglomeráció lakossága az elmúlt 10 évben 10%-kal növekedett. Az agglomerációs népességnövekedést fokozza a térség társadalmi átalakulása, amely nagy terhelést jelent az agglomerációs infrastruktúrára, beleértve a közműveket is.

A kialakult tendenciák előrevetítették az ellátási probléma kialakulását. Ennek egyik oka, hogy ezek a területek gyakran a vízellátási lánc végén találhatóak, kis átmérőjű és kis kapacitású vezeték(ek)kel kapcsolódnak a budapesti vagy más regionális vízhozálhoz.

A vízfogyasztási szokások megváltoztak. A vízgazdálkodás hiányosságai megakadályozták az agglomeráció vízellátási problémájának elhárítását, megelőző intézkedésekre nem került sor.

Az ivóvízellátó rendszer az agglomerációs térségben többnyire a kapacitása határán üzemel, a biztonságos ellátás fenntartása érdekében a víziközmű-rendszer széles körű fejlesztése szükséges.

Az előadásunkban bemutatjuk az általunk folytatott vizsgálat által meghatározott kulcsparamétereket, amelyek befolyásolják az agglomerációs vízváltást, illetve a Fővárosi Vízművek agglomerációs területekkel szomszédos hálózatának szabad kapacitását.

Lohász Cecília

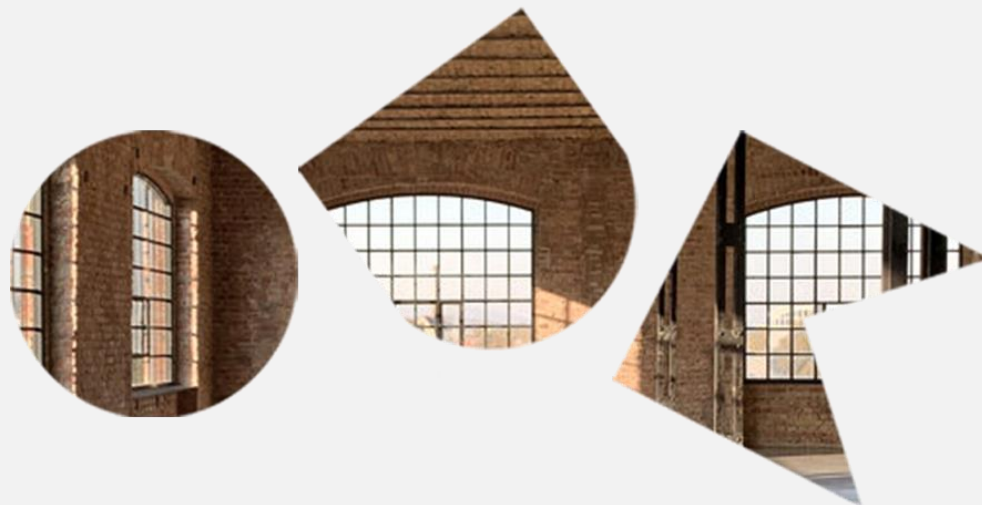
Folyami uszoda megvalósíthatósága Budapest belvárosában: az első Dunafürdő lehetséges helyszínei. A Fürdésre kiválóan alkalmas?! projekt tanulságai

A Város és Folyó Egyesület Fürdésre kiválóan alkalmas?! projektje azt a folyamatot célozta előmozdítani, hogy néhány év múlva a Duna belvárosi szakaszán újból legalább egy, de hosszú távon több folyami uszoda, Dunafürdő üzemeljen. Rengeteg kortárs külföldi példa bizonyítja, hogy a hasonló sodrású folyón is lehetséges a biztonságos fürdőzés. Budapesten is több mint tíz folyami uszoda működött a XX. század közepéig.

A folyami uszoda jogi, területi és infrastrukturális megvalósíthatósági kérdései mellett az egyik legvitatottabb szempont a Duna vízminősége. A felhasználók oldaláról pedig a bizalom megléte szükséges, amit a vízminőségről elérhető átlátható és rendszeres, hiteles adatokkal lehet megteremteni.

A projekt során a megvalósíthatósági szempontok közül elsősorban a víz minőségét vizsgáltuk, hogy a Duna vize mennyire alkalmas fürdésre. A klímaválsághoz alkalmazkodó, meghosszabbított strandszezonban (május elejétől szeptember végéig) négy helyszínen (Óbudai-sziget északi spicc, id. Antall József rakpart, Szent Gellért tér, Hengermalom út vége) végeztünk akkreditált E.coli és Enterococcus vizsgálatokat. Két helyszínen pedig hetente vettünk vízmintát 'állampolgári tudomány' módszertanával. A vízminőség vizsgálatok eredményeit online és köztéri installáción keresztül kommunikáltuk a városlakók felé.

Az előadásban a vizsgálatok eredményeit és tanulságait, a vízminőséget megjelenítő kommunikációs elemeket, illetve a Dunafürdők lehetséges helyszíneit mutatjuk be.

Csomós György – Farkas Jenő Zsolt

A hazai nagyvárosok beépített területének növekedése mögött álló folyamatok feltérképezése

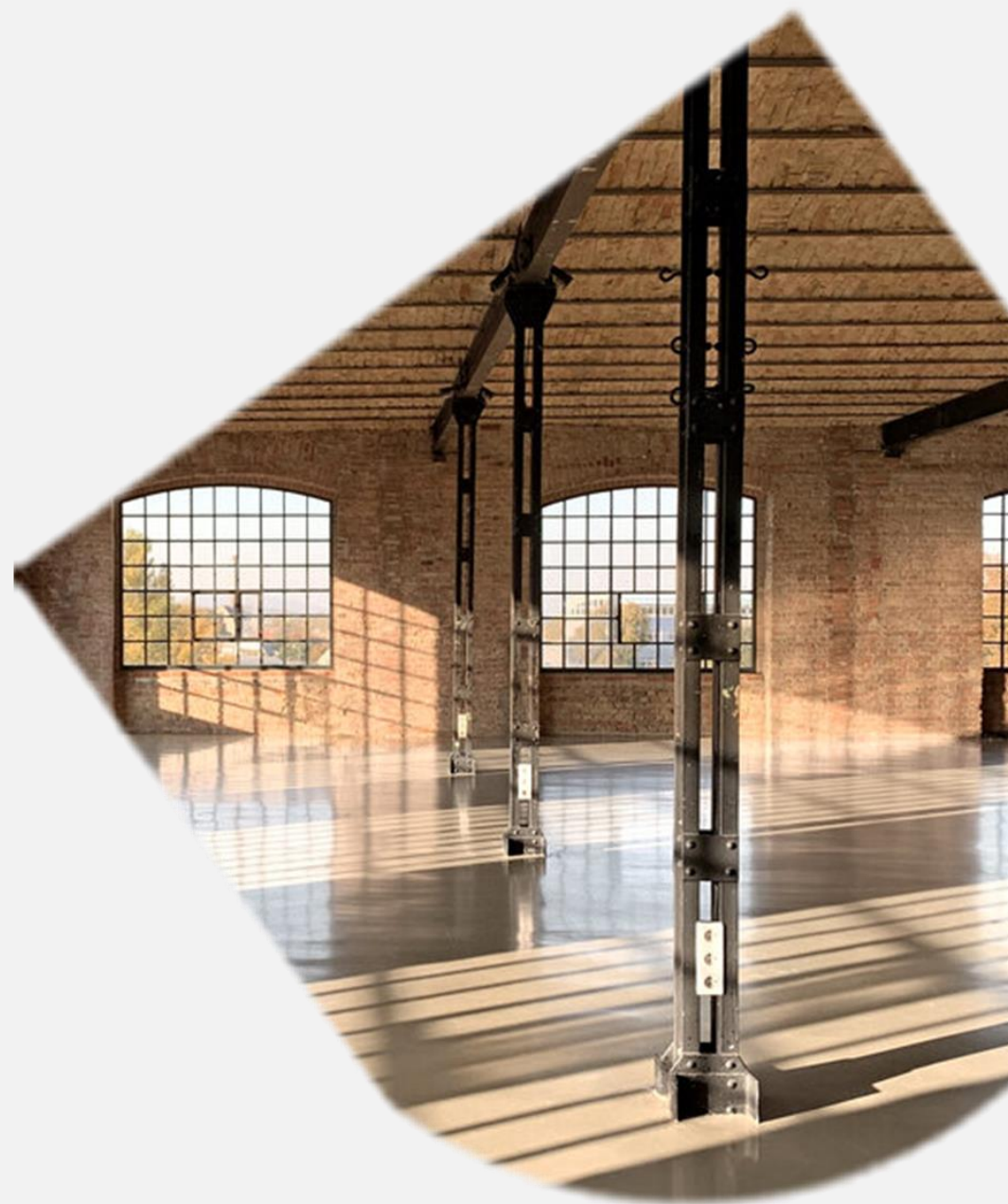
Elemzésünkben Budapest és hat hazai nagyváros beépített terület növekedésének jellemzőit vizsgáltuk meg az Urban Atlas (UA) 2006-os és 2018-as adatai alapján. Továbbá Debrecen esetében az UA adatok alapján rövidtávú előrejelzést készítettünk 2026-ig, amelyeket a tényleges változásokkal hasonlítottunk össze. Eredményeink azt mutatják, hogy a vidéki nagyvárosok beépített területének növekedése alapvetően két földhasználati típus növekedéséből fakad, ezek az iparterületek és a lakóterületek. Mindkét földhasználati típus változásában döntő szerepe van a kormányzati politikáknak, konkrétan az újraiparosítási politikának és a lakosság otthonteremtését ösztönző és támogató népesedési politikának. A mezőgazdasági területek és természetes/féltermészetes területek konverzióját az önkormányzatok – még ha lenne is ilyen szándékuk – kevésbé képesek megakadályozni, többek között azért, mert az ezt szolgáló (a kutatás során elérhető) stratégiák sem szentelnek kellő figyelmet a beépített terület növekedéséből származó potenciális problémáknak. Egyes települések esetében pedig a beépített terület növekedése a környezeti igazságtalanság jelenségének fokozódásához vezet. A kutatásunk az NKFIH K142121 projekt keretében valósult meg.

Matécsa Hanna - Sándor Tamás

Áradástűrő fatelepítés épített Duna-parton

A Budapesti Atlétikai Központ környezetrendezésének keretén belül áradástűrő fatelepítés és partrendezés valósult meg a Duna-part egy szakaszán. Ezen a helyen egy betonüzem hosszú időn keresztül környezetszennyező módon a Dunába borította a betont, vastag betontakaróval szennyezve ezzel a partot is.

Közvetlenül a dunai szakaszra először ékelt kőburkolatú, merev vonalvezetésű burkolt rézsú tervek születtek, amit mi tájépítésként szerettünk volna átalakítani. Rajzoltunk egy "táncoló partot", amely változatos dőlésszögekkel és vonalvezetéssel rendelkezett; majd az egyeztetések során az ékelt kőburkolatot átalakítottuk görgeteg kövekből kialakított, az anyafölddel közvetlenül csatlakozó partra, amelyben a kövek között a szél által odafújta magvak idővel szabadon kikelhetnek, amivel természetes zöld parttá válik majd. A legnagyobb kihívást az jelentette, hogy hogyan oldjuk meg a parton magát a fásítást. Ha egy kellően nehéz tartóelemet helyezünk a kövek közé, majd ebbe termőföldet és fát helyezünk közvetlen talajjal való csatlakozással, akkor megoldható a fásítás, ami árvíz idején is helyben marad. A választás a betonüzemekben kapható kútgyűrű elemekre esett, amelyek segítségével a lehető legtöbb fát (51 db kútgyűrűs fát + 47 db fát) sikerült így az ártérbe telepítenünk. A kútgyűrűs fák már áradás során is bizonyították a módszer sikerességét. A megvalósult fiatal zöld part idővel kifejlett ártéri ligeterdővé válik majd, ami szabadon látogatható lesz a városi lakók nagy örömére.

Fenntartható zöldfelület-gazdálkodás, zöld- és kék infrastruktúrafejlesztés városainkban / 2

Ötödik blokk/2
17:10-18:30

Csillaghegy terem

Dorogi Zoltán;
Ghira Zsófia Anna

Szekció előadások

Horváth Dániel – Guti András: Fenntartható városi farm modell Óbudán – természetalapú megoldások a nagyvárosi, kiskertes gazdálkodás ösztönzésére

Sirkó Zoltán - Magyar kitti: Ökológiai zöldfelület a városban - a Rotary-sétány

Zajacz Vera: Az intézménykertek szerepe a települési zöldhálózat-fejlesztésben

Hoyk Edit – Csomós György – Szórád Krisztián: A városi villámárvizek hatásainak lehetséges kezelése esőkertekkel – esettanulmány Kecskemét példáján

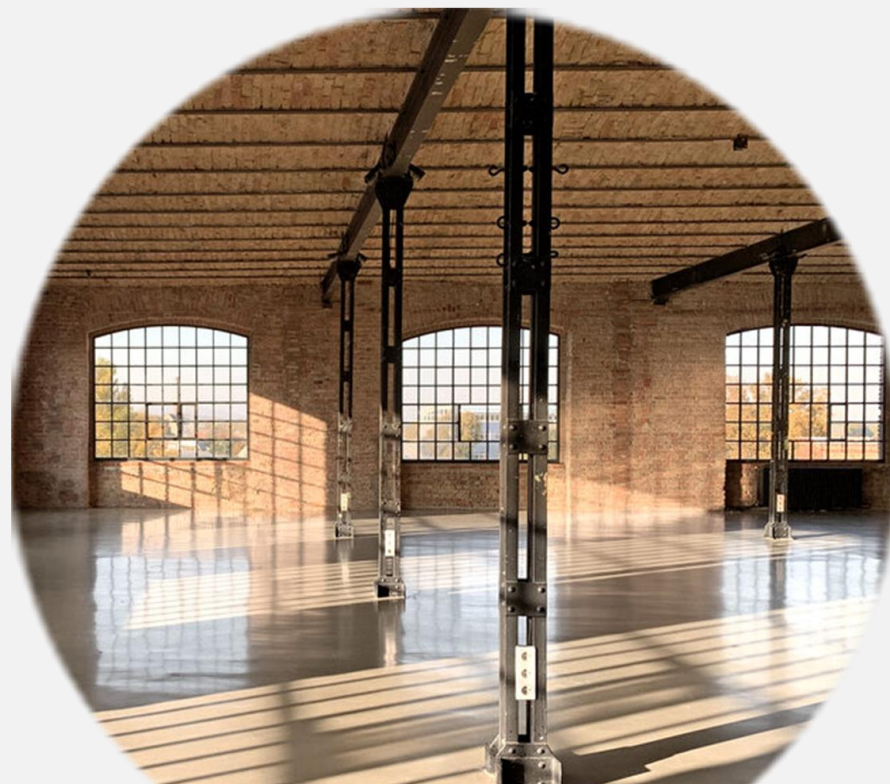
Kérdések & válaszok

Szekcióleírás

Az antropogén klímaváltozás egyre kézzelfoghatóbbá váló hatásai – mint az extrém időjárási jelenségek, a hőhullámok – mindennapjaink részévé váltak. Ezekre a kihívásokra adott válaszként a zöld- és kék infrastruktúrák, mint például a zöldterületek és vízviasszatartó rendszerek, a víz értéként kezelése, egyre fontosabb szerepet kapnak a fenntartható településfejlesztésben.

A klímaváltozással szembeni alkalmazkodás és a megelőző intézkedések összehangoltan szükségesek, hiszen a megfelelő zöld- és kék infrastruktúra kezelése nemcsak a kibocsátás csökkentésére, hanem a települési rendszerek ellenállóképességének növelésére is összpontosít. Ezen infrastruktúrák fenntartása új kihívásként jelent meg sok önkormányzat számára, mivel ezek a területek komplex rálátást, több éves előretervezést igényelnek, folyamatos gondozással-kezeléssel és befektetett erőforrásokkal. A szekció bemutatja a zöldterületek és vízfelületek kezeléséhez kapcsolódó innovációkat és jó gyakorlatokat. Az előadások a stratégiai tervezés és a fenntarthatósági szempontok érvényesítésének kihívásaira, illetve az önkormányzati gyakorlatban már alkalmazott bevált módszerekre fókuszálnak. A szekció célja, hogy előmozdítsa a tudásmegosztást és a szakmai párbeszédet, támogatva a fenntartható zöld- és kék infrastruktúra kialakítását és fenntartását.

Horváth Dániel – Till Angelika

Fenntartható városi farm modell Óbudán – természet alapú megoldások a nagyvárosi, kiskertes gazdálkodás ösztönzésére

A nagyvárosok esetén a városi szétterülés (urban sprawl) miatt egyre nagyobb nyomás nehezedik a területhasználatra a városperemi és városkörnyéki területeken. Ez a folyamat többek között a biológiai sokféleség csökkenéséhez és a helyi élelmiszerrendszerek veszélyeztetéséhez vezet. Ugyanakkor a városi szétterülés jelenségével párhuzamosan Budapesten a városlakók részéről markáns igény jelentkezik a megművelhetőbb városi területek iránt. Ez az igény kézzelfogható a fővárosban a közösségi kert közösségek népszerűségében, amelyek manapság gyakran már nem férnek hozzá megfelelő nagyságú területekhez a belső városrészekben. Miközben a korábbi zártkerteket, ezzel együtt a hagyományos kiskertes gazdálkodást, sok tekintetben a leépülés fenyegeti, megjelentek olyan érdekcsoportok, amelyek keresik a kapcsolatot a természettel, a kiskertes gazdálkodás tradicionális és új formáival. Ez a tendencia szorgalmazza a területhasználat új, klímabarát, természet alapú megközelítését, a városok ellenálló képességének növelését célzó megoldások kifejlesztését, a városi terjeszkedés alternatívájaként a leromlott városperemek regenerációját, a biológiai sokféleség megőrzését. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata felismerve a városi gazdálkodás társadalmi-gazdasági és környezeti előnyeit, 2023-ban városi farm program megvalósításába kezdett a III. kerületi Csúcshegyen. Előadásunk arra keresi a választ, hogy milyen természet alapú megoldások jelenthetnek alternatívát a városi terjeszkedéssel szemben.

Sirkó Zoltán – Magyar Kitti

Ökológiai zöldfelület a városban - a Rotary-sétány

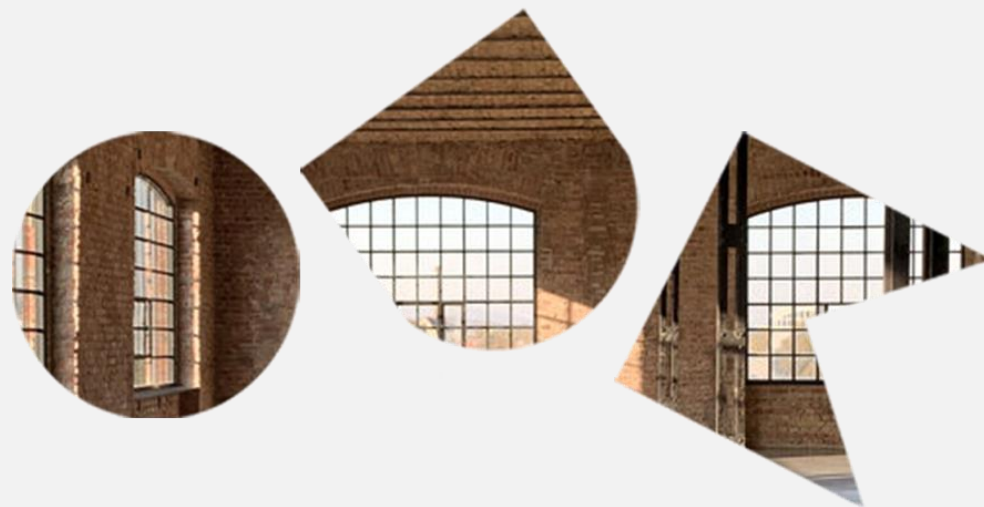
A Rotary-sétány Hódmezővásárhelyen a kőfal mentén került megvalósításra, egy addig kihasználatlan közterületen. Közösségi összefogással, a Rotary Club finanszírozásából, adományokból, illetve az Önkormányzat támogatásával készült el. Tervező, kivitelező és fenntartó Sirkó Zoltán és a Vackorkert Kft. Több ezer élő növény, fák, rovarhotelek, információs táblák, padok, fecskefészkek teszik teljessé a 2022-ben átadott sétányt. Ökológiai várostervezés szempontjai szerint, nem egyes növények, hanem életközösségek kerültek telepítésre, helyi, bontott anyagok felhasználása mellett. A sétány az esztétika és a rekreáció mellett, egyben a városi természetvédelem és környezeti nevelés helyszíne, növeli a biodiverzitást föld felett és föld alatt. Fontos szempont volt a Green city mozgalom elveire épülve a megfelelő csapadékvízgazdálkodás kialakítása, a vízáteresztő burkolatok, a tápanyaggal feltöltött televényes talaj és a biodiverz élő növényállomány által helyet és időt biztosítunk a csapadékvíz helyben történő természeti hasznosulásának. A sétány minden évszakban más és más arcát mutatja köszönhetően a változatos, fa, cserje és élő növény használatnak. Mára már közel 60 nappali lepkefaj figyelhető meg, emellett élő- és pihenő helyet biztosít madarak és beporzók számára. A sétány komplex, helyspecifikus megoldást nyújt a települést érintő problémákra, mint biodiverzitás veszteség, leromló városi talajok, csapadékvíz kezelés, hőszigetelés, ember és természet eltávolodása.

Az intézménykertek szerepe a települési zöldhálózat-fejlesztésben

A fokozódó urbanizációs ártalmak, mint az egyre gyakoribbá váló hőségnapok, villámárvizek, hőszigetek kialakulásának kompenzálására felértékelődött a városi zöldfelületek szerepe. A beszűkült településeknek a zöldfelületeik kvantitatív fejlesztésére egyre kisebb a lehetőségük, minek részben oka a fokozódó beépítések miatt kialakult területhiány, a be nem épített területek, rozsdaterületek építési telekként való felértékelődése, és a közlekedési felületek növekedése.

Így a zöldfelületi fejlesztések célpontja már nem kizárólag az új zöldfelületi elemek kialakítása, hanem a meglévő zöldfelületek kvalitatív fejlesztése, illetve a használatának újragondolása, mint pl. a közösségi használat elől elzárt intézménykertek közcélú hasznosítása. A gondolat nem újkeletű, hiszen egyes intézménykertek, vagy intézményi zöldfelületek már a történelem korábbi időszakaiban is nyitottak voltak a közösség számára, mint a múzeumkertek, egyetemkertek, temetőkertek. A zöldterületi igény növekedésével azonban a településfejlesztéssel foglalkozó szakmák egyre több, a közösség elől elzárt intézményi zöldfelületében látják meg a lehetőséget a megnyitás számára.

A kutatásunk célpontja, mely intézmények kertje játszhat szerepet a városi zöldhálózatfejlesztésben, melyek, milyen módon egészíthetik ki a nagyvárosok zöldterülethiányos szerkezetét. Nemzetközi és magyar példákat keresve, elemezve mutatunk rá, mely kertek részleges vagy teljes megnyitásával lehet a városi zöldterülethiányt orvosolni.

Hoyk Edit – Csomós György – Szórátkrisztián:

A városi villámárvizek hatásainak lehetséges kezelése esőkertekkel – esettanulmány Kecskemét példáján

A városok kék-zöld infrastruktúrája egyre fontosabb szerepet játszik a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásban, többek között az esővíz-gazdálkodás terén. Kutatásunk – a szárazodási folyamattal érintett Homokhátság központjában – Kecskeméten vizsgálta a zöldterületek esőkertként történő hasznosításának lehetőségeit. Célunk egyrészt különböző tűrőképességű növények tesztelése volt, hogy megvizsgáljuk, melyeket lehet nagyobb sikerrel az adott környezeti feltételek mellett alkalmazni; másrészt, hogy a város villámárvizeknek kitett belvárosi részén kijelöljük az esőkerteknek alkalmas területeket és megbecsüljük ezek víztározó-kapacitását. Ehhez egy kísérleti esőkertet alakítottunk ki, amelyet különböző toleranciájú növényekkel ültettünk be, és egy családi ház tetejéről érkező csapadékvíz kezelésére, visszatartására és tárolására szolgált. Ezen túlmenően térinformatikai elemzés és terepbejárás segítségével kijelöltük azokat a zónákat, amelyek esőkertként történő átalakítása a leghatékonyabb lenne az esővíz visszatartására és tárolására Kecskemét belvárosában. Eredményeink azt mutatják, hogy egy 140 000 m²-es mintaterületen kialakított esőkertek körülbelül 1500 m³ esővizet képesek visszatartani, jelentősen csökkentve a városi villámárvizek kockázatát. A kutatás az NKFIH K142121 projekt keretében valósult meg.

Záróplenáris és díjátadó

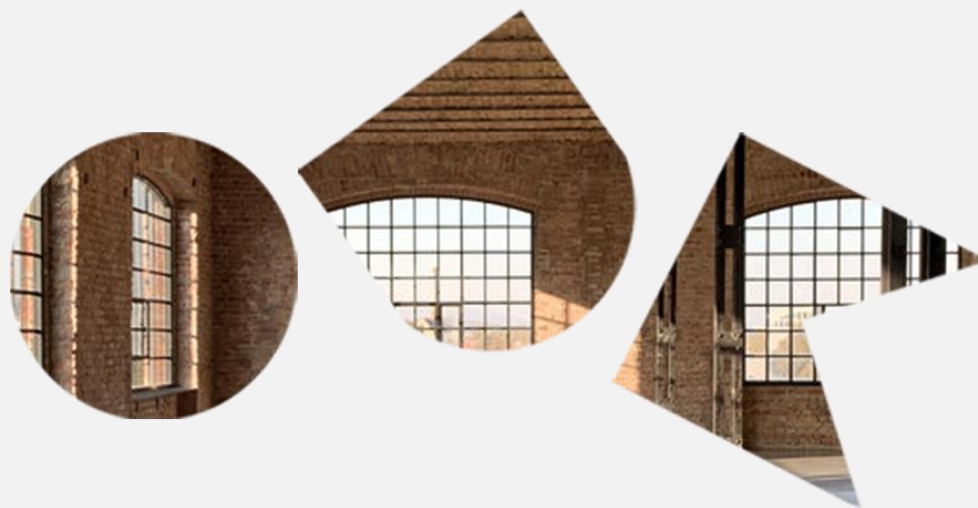
Hatodik blokk
18:30-19:00

Aquincum terem

Hild János-életműdíj átadása

A Magyar Urbanisztikai Társaság (MUT) 1968 óta Hild János-díjjal ismeri el a településfejlesztésben, illetve a településrendezésben kiemelkedő eredményt elérő települések, illetve személyek munkáját. 1996 óta a páros években a települési, páratlanokban pedig az egyéni Hild János-díjakat adják át. 2010-ig összesen 55 település, valamint 71 személy részesült ebben a rangos kitüntetésben.

Kisüzemi sörkóstoló

Hatodik blokk
19:00-21.00

Aquincum terem

Kézműves prémium sörkóstoló a First Craft Beertől

Konferenciánk utolsó programelemeként egy 5 tételes kisüzemi sörkóstolón vehetünk részt, amelyet a First Craft Beer biztosít a résztvevőknek. A kóstoló keretében az újpesti iparterületen főzött sörkülönlegességeket kóstolhatunk, miközben sor kerül a MUT diplomadíj pályázók által beadott poszterek díjazására is!

Várunk mindenkit szeretettel!

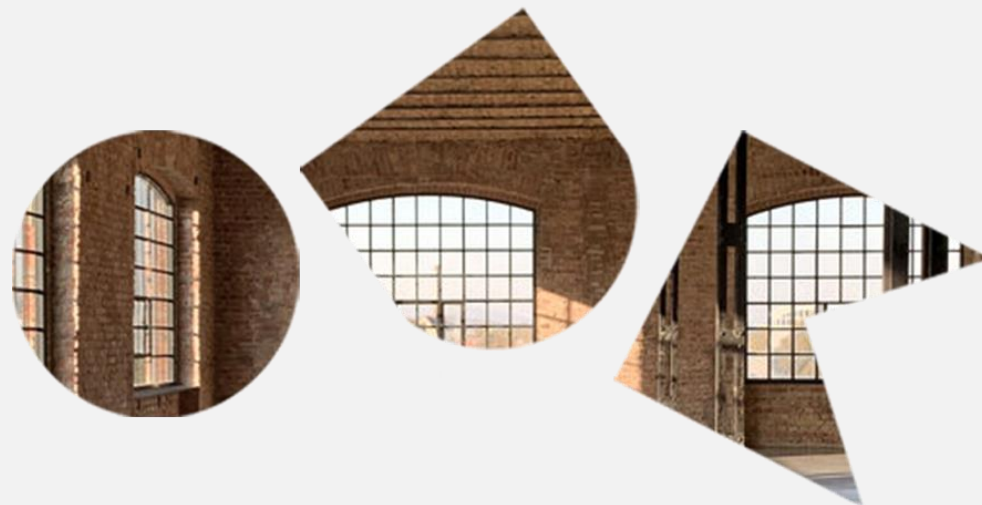
Egész napos programok

Fotókiállítás

A konferencia alatt egész nap megtekinthető Pozsik Gábor és Kisbali Bence fotókiállítása, melynek címe „Salgótarján épített és természeti környezetének szinergiái”.

A MUT diplomadíj pályázók poszterkiállítása

A Magyar Urbanisztikai Társaság (MUT) elmúlt három évének diplomadíj pályázói számára poszterpályázatot hirdettünk. A konferencián a legjobb öt pályamű kerül kiállításra.

Az Óbudai Egyetem poszterkiállítása

Az Óbudai Egyetem saját poszterkiállítással készül, amely szintén egész nap megtekinthető lesz a Flashback Studióban.

Barnamezős közösségi öröm-bánat térkép

A konferencia alatt egy Magyarország-, illetve egy Budapest óriástérkép kerül kihelyezésre, amelyen minden résztvevő megjelölheti a számára leginkább kedves barnamezős területeket. Eltérő színnel jelölhetők majd a megújult, illetve a megújulásra szoruló helyszínek – a nap végén pedig reményeink szerint elkészül Magyarország és Budapest „barnamezős öröm-bánat térképe”.

A XXX. Országos Urbanisztikai Konferencia fő szervezői

a Magyar Urbanisztikai Társaság és az Urbavis

www.mut.hu

www.urbavis.hu

Főtámogató partnerek

LIVING

SOLSERVICES

Támogató partnerek

Szakmai partnerek

